

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие
Инвестираме във вашето бъдеще

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА РАМКА
2007 – 2013

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА, ЕНЕРГЕТИКАТА И ТУРИЗМА

**ИЗПЪЛНИТЕЛНА АГЕНЦИЯ ЗА НАСЪРЧАВАНЕ НА МАЛКИТЕ И
СРЕДНИТЕ ПРЕДПРИЯТИЯ**

**ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„РАЗВИТИЕ НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНОСТТА НА
БЪЛГАРСКАТА ИКОНОМИКА” 2007-2013 г.**

ЕВРОПЕЙСКИ ФОНД ЗА РЕГИОНАЛНО РАЗВИТИЕ

НАСОКИ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

**по открита процедура за конкурентен подбор на проекти с определен срок
за кандидатстване: BG161PO003-2.1.10 „Подкрепа за предприятия и
кооперации на хора с увреждания”**

Приоритетна ос 2: „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”

Област на въздействие 2.1: „Подобряване на технологиите и управлението в предприятията”

Операция 2.1.1: „Технологично обновление в предприятията”

Бюджетна линия: 2010 г.

Краен срок за набиране на проектни предложения: 14.03.2011 г., 16:00 ч.

Код по тематична спецификация:	08
Код по форма на финансиране:	01
Код по териториална спецификация:	BG
Код по вид икономически дейности:	00

София, 2010

СЪДЪРЖАНИЕ:

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЦЕДУРАТА.....	4
1.1. Цели и приоритети на Оперативната програма и цели на процедурата за подбор на проекти	5
1.2. Институционална рамка	7
1.3. Основни дефиниции.....	8
1.4. Режим на държавните помощи	10
1.5. Общ бюджет на процедурата	12
1.6. Размер и интензитет на безвъзмездната финансова помощ (процент на съфинансиране)	12
1.7. Компоненти на процедурата	15
1.8. Общи правила за провеждане на процедурата за подбор на проекти.....	15
1.9. Партньорство и допустимост на партньорите.....	16
1.10. Брой предложения по процедурата	16
2. ПРАВИЛА ЗА ДОПУСТИМОСТ ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА.....	16
2.1. Допустимост на кандидатите	16
2.2. Допустимост на проектите/дейностите.....	23
2.3. Допустимост на разходите	27
2.3.1. Допустими разходи	31
2.3.2. Недопустими разходи	33
2.4. Допустимост на изпълнителите от страна на бенефициента и правило за произход...	37
3. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА	35
3.1. Документи за кандидатстване.....	35
3.1.1. Списък на документите за кандидатстване	36
3.2. Къде и как се изпращат проектните предложения.....	41
3.3. Краен срок за подаване на проектни предложения	42
3.4. Предоставяне на допълнителна информация	48
4. ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТИ	48
4.1. Оценяване и класиране на проектните предложения	48
4.1.1. Оценка на административно съответствие и допустимост	44
4.1.2. Техническа и финансова оценка	45
4.2. Процедура за уведомяване и сключване на договори за безвъзмездна финансова помощ	51
5. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ	62
5.1. Специфични условия за изпълнението на проекта.....	57
5.2. Окончателен размер на безвъзмездната финансова помощ.....	58
5.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проекта.....	64
5.4. Промени в договора и бюджета	64
5.5. Наблюдение на изпълнението на проектите и постигане на заложените резултати....	59
5.6. Отчитане на проекта	65
5.7. Плащане	60
5.8. Мерки за информиране и публичност.....	62
6. СПИСЪК С ПРИЛОЖЕНИЯ.....	70

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
--	---	---

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ

ГД	Главна дирекция
ДО	Договарящ орган
ДДС	Данък добавена стойност
ДМА	Дълготрайни материални активи
ДНА	Дълготрайни нематериални активи
ДНФ	Дирекция „Национален фонд”, Министерство на финансите
ЕК	Европейска комисия
ЕО	Европейска общност
ЕС	Европейски съюз
ЗМСП	Закон за малките и средните предприятия
ЗОП	Закон за обществените поръчки
ЗТР	Закон за търговския регистър
ИАНМСП	Изпълнителна агенция за насърчаване на малките и средните предприятия
КН	Комитет за наблюдение
КИД 2008	Класификация на икономическите дейности 2008
МЗ	Междинно звено
МИЕТ	Министерство на икономиката, енергетиката и туризма
МС	Министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
НВМОП	Наредба за възлагане на малки обществени поръчки
НСИ	Национален статистически институт
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
ОП	Оперативна програма
ПМС	Постановление на Министерски съвет
СМР	Строително-монтажни работи
УО	Управляващ орган

1. ОБЩА ИНФОРМАЦИЯ ЗА ПРОЦЕДУРАТА

Въведение

Процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ BG161PO003-2.1.10 „Подкрепа за предприятия и кооперации на хора с увреждания” е насочена към насърчаване на инвестициите в съвременни технологии и оборудване за разширяване на дейността, оптимизиране на производствените процеси и повишаване на производителността на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания в България. Към момента по данни на Агенцията за хората с увреждания в страната оперират общо около 130 такива предприятия, като по-голямата част от тях са организирани в пет работодателски съюза – Съюза на глухите в България, Съюза на слепите в България, Национална федерация на работодателите на инвалидите, Национален съюз на кооперациите на инвалидите и Национален съюз на трудовопроизводителните кооперации. Специализираните предприятия и кооперации осигуряват заетост на около 5 000 души, като малко над половината от общия брой на заетите са хора с различна степен на нетрудоспособност. В структурата на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания в страната най-голям е дела на микро предприятията с персонал до 10 души – те съставляват 55 % от всички предприятия, 25 % са малки предприятия, като останалите 20 % са средни. Незначителен е броя на големите предприятия с персонал над 250 души – към тази категория се отнасят около 21 специализирани предприятия.

Днес предприятията и кооперациите на хора с увреждания в България са генератор на нови работни места, налагане на успешни бизнес идеи и източник за постигане на национални конкурентни предимства – едновременно с това те способстват за признаване на уменията, качествата и способностите на хората с увреждания в България, чрез зачитане на техните равни и неотменими права на труд и справедливо заплащане. От друга страна именно специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания, повечето от които създадени още през 60-те години на миналия век, въпреки опита и дългогодишното пазарно присъствие са най-чувствителни към промените в бизнес средата, нестабилността на пазарите и финансовия сектор и по тази причина понасят редица негативни ефекти от проявилата се в глобален аспект финансова и икономическа криза. Спадът на вътрешното търсене, който се увеличава от 9.1 на сто за първото тримесечие на 2009 г. до 13.3 на сто за второто тримесечие, спадът във външната търговия със стоки и услуги - износът на стоки и услуги е намалял с 17.4% през първото тримесечие на 2009 година спрямо същия период на 2008 г.¹ и останалите негативни последици на кризата водят до задълбочаване на основните ограничения пред развитието на всички български предприятия, като засягат особено сериозно специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания. Липсата на свободни ресурси за инвестиции в съвременни технологии и оборудване и разширяване на дейността, необходимостта от оптимизиране на производствените процеси и повишаване на

¹ Източник: Национален статистически институт

производителността днес са едни от основните им проблеми и ограничения – за сравнение около 90 % от наличното оборудване на предприятията в структурата на Съюза на слепите в България е закупено в периода 1974 – 1985 година, 65 % от оборудването на предприятията в системата на Съюза на глухите е придобито в периода между 1970 и 1990 година, като аналогична е ситуацията и по отношение на останалите специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания в страната. Морално остарялото оборудване е основна пречка за повишаване на производителността, създаване на продукти с висока добавена стойност, увеличаване на ефективността на производствените процеси и генерирането на нови работни места за най-уязвимите групи в съвременното общество.

Подкрепата по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ е насочена именно към насърчване на инвестициите за обновяване на технологичната база, снижаване на основните производствени разходи, повишаване на качеството и разширяване на пазарните позиции като основен фактор за устойчивото и конкурентоспособно развитие на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания.

За постигане на тази цел процедура BG161PO003-2.1.10 „Подкрепа за предприятия и кооперации на хора с увреждания” осигурява подкрепа за изпълнението на проекти в следните области:

⇒ **Компонент 1 „Инвестиции”** - подкрепата по този компонент цели стимулиране на инвестициите за разширяване на дейността на предприятията и кооперациите на хора с увреждания и диверсификация на тяхната продукция с цел повишаване на конкурентоспособността им на българския и международен пазар;

⇒ **Компонент 2 „Услуги”** - подкрепата по този компонент цели да предостави достъп на предприятията и кооперациите на хора с увреждания до професионални съвети и консултации, пряко свързани с въвеждането на новите технологии, продукти, процеси и услуги.

1.1. Цели и приоритети на Оперативната програма и цели на процедурата за подбор на проекти

⇒ **Общата цел на Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 (ОП „Конкурентоспособност”)** е развитие на динамична икономика, конкурентоспособна на европейския и световен пазар.

Целта на подкрепата в рамките на ОП „Конкурентоспособност” е да развие потенциала за конкурентно и ефективно производство и бизнес, да допринесе за увеличаване на икономическия ефект и да подпомогне необходимите структурни промени с оглед постигането на устойчив напредък. За изпълнение на тези цели се предвижда подкрепа за развитие на производителността на малките и средни предприятия, както и за развитие на иновациите и новите технологии, и за подобряване на бизнес средата. ОП

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

„Конкурентоспособност” е основана на пет приоритетни оси за програмен период 2007-2013г.:

Приоритетна ос 1: „Развитие на икономика, базирана на знанието и иновационни дейности”;

Приоритетна ос 2: „Повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда”;

Приоритетна ос 3: „Финансови инструменти за развитие на предприятията”;

Приоритетна ос 4: „Укрепване на международните пазарни позиции на българската икономика”;

Приоритетна ос 5: „Техническа помощ”.

Процедура за подбор на проекти: **BG161PO003-2.1.10 “Подкрепа за предприятия и кооперации на хора с увреждания”** се отнася към Приоритетна ос 2 на ОП „Конкурентоспособност”, област на въздействие 2.1: „Подобряване на технологиите и управлението в предприятията”, операция 2.1.1: „Технологично обновление в предприятията”.

⇒ **Основната цел на Приоритетна ос 2** е повишаване ефективността на предприятията и развитие на благоприятна бизнес среда чрез предоставяне на подкрепа на малките и средни предприятия за технологично обновление, постигане на съответствие с международно признати стандарти за качество, подобряване на достъпа до информационни и консултантски услуги, отговарящи на нуждите на предприятията, подобряване на енергийната ефективност, насърчаване на бизнес кооперирането и свързването в кълстери.

Специфичните цели на Приоритетна ос 2 включват:

1. Модернизация на технологиите и управлението в предприятията.
2. Предоставяне на лесно достъпни и качествени консултантски и информационни услуги на бизнеса.
3. Намаляване на енергийната интензивност и диверсификация на енергийните източници, използвани от предприятията.
4. Увеличаване на ефективността на производството и пазарното представяне на предприятията използвайки предимствата на кълстерите и бизнес мрежите.

⇒ **Основна цел на настоящата процедура** е да допринесе за повишаване на конкурентоспособността на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания в България чрез насърчаване на инвестициите в съвременни технологии и оборудване и предоставяне на достъп до професионални съвети и консултации, свързани с новите технологии, процеси, продукти и услуги.

Тази цел ще бъде постигната **посредством реализиране на специфичните цели на основните компоненти на процедурата**, а именно:

- **Специфична цел на Компонент 1 „Инвестиции”** е да стимулира предприятията и кооперациите на хора с увреждания в страната да инвестират в модернизирани и обновлени производствени оборудвания като фактор за оптимизиране на тяхната производителност и конкурентоспособност.
- **Специфична цел на Компонент 2 „Услуги”** е да предостави достъп на предприятията и кооперациите на хора с увреждания до професионални съвети и консултации, свързани с въвеждането на нови технологии, процеси, продукти, услуги и изпълнението на успешни стратегии за бизнес и пазарно развитие.

Индикаторите за измерване степента на постигане на основната цел на процедурата включват:

- нарастване на производствения капацитет в подкрепените предприятия;
- намаляване на средната възраст на технологичното оборудване в подкрепените предприятия;
- брой подкрепени предприятия, които въвеждат в употреба нови технологии;
- брой създадени нови работни места;
- създадени инвестиции в подкрепените предприятия;
- брой реализирани инвестиционни проекти;
- брой реализирани проекти в подкрепа на бизнеса, предприемачеството и новите технологии.

1.2. Институционална рамка

Комитет за наблюдение на НСРР

Следи напредъка при постигането на целите и приоритетите на НСРР 2007-2013 въз основа на дефинираните в нея индикатори и др., съгласно ПМС №182/21.07.2006 г. (обн., ДВ, бр. 62/2006 г. посл. изм. бр. 93/2009 г.).

Комитет за наблюдение на ОП „Конкурентоспособност”

Одобрява критериите за избор на операции по ОП „Конкурентоспособност”, осъществява наблюдение, одобрява корективни мерки и др., произтичащи от Регламент № 1083 / 2006 и ПМС 182/21.07.2006 г.

Управляващ орган

Управляващ орган на ОП „Конкурентоспособност” е дирекция „Европейски фондове за конкурентоспособност” на Министерство на икономиката, енергетиката и туризма (МИЕТ). УО отговоря за цялостното програмиране, управление, наблюдение, контрол и оценка на дейностите и приоритетите по програмата съгласно Регламент № 1083/2006.

Междинно звено (МЗ)

Управляващият орган на ОП „Конкурентоспособност” делегира функции и задачи, свързани с управлението, изпълнението, мониторинга и контрола по изпълнение на операциите по Приоритетна ос 1 и 2 на оперативната програма на Междинно звено, съгласно Регламент № 1083/2006 и сключено Междуинституционално споразумение

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
--	---	---

между МИЕТ и ИАНМСП. Междинно звено е Изпълнителната агенция за насърчаване на малките и средните предприятия (ИАНМСП), която отговаря за набиране на проектни предложения, тяхната оценка, мониторинг и отчитане на схемата за безвъзмездна помощ. Междинното звено е и Договарящ орган по смисъла на чл. 2, т. 2 от ПМС №121 от 31.05.2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз (ПМС № 121/31.05.2007 г., обн., ДВ, бр. 45/2007 г.).

Сертифициращ орган

Сертифициращ орган на Оперативната програма е дирекция „Национален фонд” на Министерство на финансите. Съгласно чл. 61 от Регламент № 1083/2006, Сертифициращият орган е отговорен за сертифициране на разходите, извършени от бенефициентите.

Одитен орган

Одитен орган на ОП „Конкурентоспособност” е Изпълнителна агенция „Одит на средствата от Европейския съюз” към министъра на финансите. Съгласно чл. 62 от Регламент № 1083/2006, Одитният орган на оперативната програма е отговорен за извършване на одити за проверка на ефективното функциониране на системата за управление и контрол на оперативната програма.

Централно координационно звено

Централното координационно звено е структурата, която координира и следи изпълнението на целите на НСРР в процеса на усвояване на средствата от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС в страната. Тази функция се осъществява от дирекции: „Програмиране на средствата от Европейския съюз”, „Мониторинг на средствата от Европейския съюз” и „Информация и системи за управление на средствата от Европейския съюз” в администрацията на Министерски съвет, съобразно функциите им определени с Устройствения правилник на МС и на неговата администрация.

Насоките за кандидатстване могат да се изменят, когато това се налага в резултат на настъпили промени в националната или европейската нормативна уредба, отнасящи се до настоящата процедура за подбор на проекти в съответствие с чл. 14, ал. 8 - 10 от ПМС № 121/2007 г.

1.3. Основни дефиниции

За целите на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са възприети следните дефиниции:

Кандидат	Всички физически и юридически лица и техни обединения, които кандидатстват за безвъзмездна финансова помощ чрез подаване на проектно предложение.
Проектно предложение	Предложение, подадено от кандидат, за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ за изпълнението на определен проект, включващо формуляр за кандидатстване и други придружителни документи.

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
--	---	---

Проект	Съвкупност от взаимосвързани и взаимодопълващи се дейности с предварително определена/и цел/и, необходими ресурси и времева рамка за изпълнение, водещи до постигането на конкретни количествено-измерими резултати.
Дейност	Задача или група от задачи (действие или група от действия), които имат (водят до постигане на) конкретен резултат (резултат/продукт) и чрез които се реализира изпълнението на съответния проект.
Безвъзмездна финансова помощ	Без това да противоречи на чл. 108 от Регламент (ЕО, Евроатом) No 1605/2002, това са средства, предоставени от ОП „Конкурентоспособност”, включително съответното национално съфинансиране, с цел изпълнението на одобрен проект, насочен към постигане на определени резултати.
Бенефициент на безвъзмездна финансова помощ	Лицата, посочени в чл. 2, ал. 4 от Регламент (ЕО) No 1083/2006: стопански субект, организация или предприятие, публичен или частен, който отговаря за започването или за започването и изпълнението на операциите. В рамките на схемите за помощ по член 87 от Договора, бенефициентите са публични или частни предприятия, които изпълняват отделен проект и получават публична помощ.
Изпълнител, определен от страна на бенефициента	Изпълнители на дейности по проекта, възложени им от бенефициентите на безвъзмездна финансова помощ. Изпълнителите от страна на бенефициента не са партньори и условията и редът за определянето им са уредени в ПМС № 55/12.03.2007 г., Закона за обществените поръчки и подзаконовите актове по прилагането му, както и в утвърдените от Управляващия орган Насоки.
Договор за безвъзмездна финансова помощ	Договор, сключен между ръководител на Договарящ орган или упълномощено от него лице и бенефициент за предоставяне и разходване на безвъзмездна финансова помощ с цел изпълнение на одобрен проект.
Договарящ орган	Орган, който провежда процедури за набиране и оценка на проектни предложения и сключва договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ. На основание подписано Междунституционално споразумение с Управляващия орган, ИАНМСП, определена за Междинно звено на оперативната програма, изпълнява функциите на Договарящ орган по процедурите по Приоритетни оси 1 и 2 на ОП „Конкурентоспособност”.
Ръководител на Договарящ орган	Ръководителят на администрацията, в рамките на чиято структура се намира Договарящия орган или упълномощеното от него длъжностно лице.
Нередност	Всяко нарушение на разпоредба на правото на Общността, в резултат на действие или бездействие на стопански субект, което е имало или би имало за резултат нарушаването на общия бюджет на Общностите или на бюджетите, управлявани от тях, или посредством намаляването или загубата на приходи, произтичащи от собствени ресурси, които се събират направо от името на Общностите или посредством извършването на неоправдан разход.
Иновативен	Процес/технология/продукт, който/ято има качествено по-добри

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
--	---	---

процес/технология/ продукт	параметри спрямо прилаганите/произвеждани такива, и който/ято все още не се прилага/произвежда в България или се прилага/произвежда в България не по-рано от 2008 г.
---------------------------------------	--

1.4. Режим на държавните помощи

Приложимите режими на държавни помощи по отношение на безвъзмездната финансова помощ, предоставяна по настоящата процедура за подбор на проекти, са както следва:

1) Режим „de minimis” (минимална помощ) съгласно Регламент на Комисията (ЕО) 1998/2006 от 15 декември 2006 г. относно прилагането на чл. 87 и чл. 88 от Договора за създаване на Европейската общност (ДЕО) към помощта de minimis (публикуван в Официален вестник на Общността ОВ L 379/28.12.2006), прилаган по отношение на безвъзмездната финансова помощ по Компонент 1 „Инвестиции” и Компонент 2 „Услуги”.

2) Регионална инвестиционна помощ – режим „групово освобождаване” съгласно Глава I, чл. 12 и Глава II, чл. 13 на Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 от 6 август 2008 година относно деклариране на някои категории помощи за съвместими с общия пазар в приложение на членове 87 и 88 от Договора за създаване на ЕО (Общ регламент за групово освобождаване, публикуван в Официален вестник на Общността ОВ L 214/09.08.2008), по отношение на безвъзмездната финансова помощ по Компонент 1 „Инвестиции”.

ВАЖНО: Безвъзмездната финансова помощ по Компонент 1 „Инвестиции” се предоставя както в режим „de minimis” (минимална помощ) съгласно Регламент на Комисията (ЕО) 1998/2006 от 15 декември 2006 г, така и в режим „групово освобождаване” съгласно Глава I, чл. 12 и Глава II, чл. 13 на Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 от 6 август 2008 година, като кандидатите по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ самостоятелно преценяват и избират приложимия режим по отношение на безвъзмездната помощ по Компонент 1 „Инвестиции” в зависимост от нуждите си и спецификата на предлагания проект.

Общият размер на безвъзмездната финансова помощ, предоставена на всяко едно предприятие във връзка с процедури или индивидуални помощи, обявени в режим „de minimis” (минимална помощ), не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро (391 166 лева) за период от 3 последователни финансови години. Общият размер на минималната помощ предоставена на всяко едно предприятие, осъществяващо дейност в отрасъл „шосеен транспорт”, не може да надхвърля левовата равностойност на 100 000 евро (195 583 лева) за период от 3 последователни финансови години.

Минималната помощ не се натрупва с държавна помощ за същите допустими разходи, ако в резултат на това натрупване интензитетът на помощта би превишил интензитета, определен

за конкретните обстоятелства на отделния случай, с регламент или решение за групово освобождаване, приети от Комисията. Допустимият размер се определя на база натрупване с други минимални помощи, получени от кандидата за последните три финансови години, като помощта с натрупване не трябва да надвишава левовата равностойност на 200 000 евро (391 166 лева) за кандидат, определени по официалния курс лев-евро, а в случай, че кандидатът осъществява дейност в отрасъл „шосеен транспорт” този размер е 100 000 евро (195 583 лева).

Данните за получени минимални и/или друг вид държавни помощи следва да бъдат надлежно посочени от кандидатите в „Декларация за държавни помощи”, попълнена по образец (Приложение Г към Насоките за кандидатстване, включващо и Указания и примери за попълване на Декларацията за държавни помощи).

Държавна/минимална помощ се счита за получена от момента на сключване на договор за нейното предоставяне, или от датата на издаване на друг приложим документ, който дава на кандидата юридическото право да я получи. Декларацията за държавни помощи се представя от кандидатите на етап кандидатстване, и впоследствие в случай на одобрение на проектното предложение – при сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

При определяне дали е спазен максимално допустимия интензитет на помощта съгласно т. 1.6 от настоящите Насоки за кандидатстване, ще се взема предвид общата сума на мерките за публична подкрепа за подпомаганата дейност или проект, независимо от това дали тази подкрепа е финансирана от местни, регионални, национални или общностни източници.

Възстановяването на неправомерно предоставена помощ се извършва по реда на раздел V от Правилника за прилагане на Закона за държавните помощи, приет с ПМС № 61 от 20.03.2007 г., обн. ДВ. бр.26 от 27 март 2007 г., съгласно който решение на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ подлежи на принудително изпълнение по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК). Когато с решение на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ не са индивидуализирани получателите на помощ и размерът на сумата, която трябва да се възстанови, администраторът на помощ издава допълнително и акт за установяване на публично вземане по реда на чл. 166, ал. 2 и 3 от ДОПК. Не се разрешава предоставяне на нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия за възстановяване на неправомерно предоставена държавна помощ и не е възстановило изцяло неправомерно получената държавна помощ.

Възстановяването на недължимо платените и надплатените суми, както и на неправомерно получените или неправомерно усвоени средства се извършва в съответствие с Указания на Министерство на финансите ДНФ № 08/29.12.2009 г. относно възстановяване на недължимо платени и надплатени суми, както и на неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на

Европейския съюз във връзка с регистрирани от Управляващия орган нередности (Приложение Ф към Насоките за кандидатстване).

1.5. Общ бюджет на процедурата

Общият размер на безвъзмездната финансова помощ по процедура за подбор на проекти BG161PO003-2.1.10 “Подкрепа за предприятия и кооперации на хора сувередания” е 19 558 300 лв. (в т.ч. 16 624 555 лева от Европейския фонд за регионално развитие и 2 933 745 лева - национално съфинансиране). Договарящият орган си запазва правото да не предостави цялата налична сума по процедурата.

Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата	Средства от Европейския фонд за регионално развитие	Национално съфинансиране
19 558 300 лева (10 000 000 евро)	16 624 555 лева (8 500 000 евро)	2 933 745 лева (1 500 000 евро)

1.6. Размер и интензитет на безвъзмездната финансова помощ² (процент на съфинансиране)

Максималният интензитет на безвъзмездната финансова помощ по допустимите компоненти на процедурата в зависимост от избрания режим на държавни помощи е както следва:

Компонент 1 „Инвестиции”:

⇒ **95 % от стойността на общо допустимите разходи по Компонент 1 „Инвестиции”, в случаите когато избрания режим по този компонент е режим „de minimis” (минимална помощ), или**

⇒ **В случаите когато избрания режим по Компонент 1 „Инвестиции” е регионална инвестиционна помощ – режим „групово освобождаване”, максималният интензитет на безвъзмездната финансова помощ по този компонент в зависимост от категорията на предприятието-кандидат е както следва:**

Категория на предприятието-кандидат	Максимален интензитет на безвъзмездната финансова помощ по Компонент 1 „Инвестиции”
Микро и малки предприятия	⇒ 70 % от общите допустими разходи по

² Интензитетът на безвъзмездната помощ представлява процентното съотношение на размера на безвъзмездната финансова помощ спрямо общата стойност на допустимите разходи по всеки индивидуален проект.

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

	Компонент 1
Средни предприятия	⇒ 60 % от общите допустими разходи по Компонент 1
Големи предприятия	⇒ 50 % от общите допустими разходи по Компонент 1

В случаите когато избрания режим по Компонент 1 „Инвестиции” е регионална инвестиционна помощ – режим „групово освобождаване”, максималния интензитет на безвъзмездната финансова помощ по този компонент, предоставяна на предприятия от транспортния сектор не може да надвишава 50 % от общите допустими по Компонент 1 независимо от категорията на предприятието-кандидат.

Остатъкът от общите допустими разходи по Компонент 1 „Инвестиции”- минимум 5 % от стойността на общо допустимите разходи по Компонент 1 в случаите, когато избраният режим по този компонент е режим „de minimis” (минимална помощ) и минимум 30 % от стойността на общо допустимите разходи по Компонент 1 в случаите, когато избрания режим по този компонент е регионална инвестиционна помощ – режим „групово освобождаване” трябва да бъде финансиран чрез собствени средства на кандидата или от източници, които изключват всякаква публична подкрепа.

Във връзка с посоченото разпределение на максималния интензитет на безвъзмездната финансова помощ по Компонент 1 „Инвестиции” (в случаите, когато избрания режим по този компонент е регионална инвестиционна помощ – режим „групово освобождаване”) в зависимост от категорията на предприятията-кандидати, те са длъжни да удостоверят, че:

⇒ са **микро, малко или средно предприятие** по смисъла на Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП), като попълнят и представят към проектните предложения Декларация за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средни предприятия (Приложение Д към Насоките за кандидатстване, включващо и Допълнителни указания и примери за попълване на Декларацията) **или**, че:

⇒ **не покриват изискванията за микро, малко или средно предприятие** по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от ЗМСП, като попълнят и представят към проектните предложения Декларация за категория на голямо предприятие (Приложение Е към Насоките за кандидатстване, включващо и Указания и примери за попълване на Декларацията).

Компонент 2 „Услуги”:

⇒ **95 % от стойността на общо допустимите разходи по Компонент 2 „Услуги” независимо от категорията на предприятието-кандидат.**

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
--	---	---

Остатъкът от общите допустими разходи по Компонент 2 „Услуги” - минимум 5 % от стойността на общо допустимите разходи по Компонент 2 трябва да бъде финансиран чрез собствени средства на кандидата или от източници, които изключват всякаква публична подкрепа.

Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ по всеки индивидуален проект (независимо от избраната комбинация от компоненти, както и независимо от избрания режим на минимална/държавна помощ) е до 600 000 (шестотин хиляди) лева.

Минималният размер на безвъзмездната финансова помощ по всеки индивидуален проект (независимо от избраната комбинация от компоненти, както и независимо от избрания режим на минимална/държавна помощ) е 50 000 (петдесет хиляди) лева.

ВАЖНО: В случаите когато избрания режим на помощта по Компонент 1 „Инвестиции” и Компонент 2 „Услуги” е режим „de minimis” (минимална помощ) съгласно Регламент на Комисията (ЕО) 1998/2006 от 15 декември 2006 г., максималният размер на безвъзмездната финансова помощ общо по Компонент 1 и Компонент 2 не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро (391 166 лева) с натрупване с други минимални помощи, получени от предприятието-кандидат за период от три последователни финансови години. За предприятията, осъществяващи дейност в отрасъл „шосеен транспорт”, този праг е левовата равностойност на 100 000 евро (195 583 лева) за три последователни финансови години.

В случаите когато избраният режим по Компонент 1 „Инвестиции” е регионална инвестиционна помощ – режим „групово освобождаване” съгласно Глава I, чл. 12 и Глава II, чл. 13 на Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 от 6 август 2008 година, то максималният размер на безвъзмездната финансова помощ по Компонент 2 „Услуги” не може да надхвърля левовата равностойност на 200 000 евро (391 166 лева) с натрупване с други минимални помощи, получени от предприятието-кандидат за период от три последователни финансови години. За предприятията, осъществяващи дейност в отрасъл „шосеен транспорт”, този праг е левовата равностойност на 100 000 евро (195 583 лева) за три последователни финансови години.

За изчисляване на интензитета на помощта всички използвани данни следва да се вземат преди приспадане на данъци и други такси. За изчисляване на помощта платима на няколко вноски/траншове (т.е. когато кандидатът предвижда да ползва авансово и/или междинно/и плащане/ия, както е посочено в т. 5.7 от Насоките за кандидатстване), помощта следва да бъде скантирана до нейната стойност към момента на предоставянето, при използване на референтния лихвен процент, използван за нуждите на държавните помощи, приложим към датата на предоставяне на помощта в съответствие с чл. 4, параграф 1 от Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и с чл. 2, пар. 3 от Регламент No 1998/2006. Интензитетът на

безвъзмездната финансова помощ се изчислява чрез определяне на сконтираната стойност на помощта, изразена като процент от сконтираната стойност на общите допустими разходи.

Сконтирането ще се извършва от Управляващия орган с оглед гарантиране, че предоставената безвъзмездна финансова помощ ще бъде съобразена с интензитета за помощта, предвиден в регионалната карта за държавна помощ за България и с праговете и интензитетите, установени в Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и в Регламент No 1998/2006, както и за докладване на помощта.

1.7. Компоненти на процедурата

Настоящата процедура за подбор на проекти е насочена към осигуряването на инвестиционна и консултантска подкрепа на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания в България чрез изпълнението на дейности в рамките на следните два допустими компонента:

⇒ **Компонент 1 „Инвестиции”** - подкрепата по този компонент цели стимулиране на инвестициите за разширяване на дейността на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания и диверсификация на тяхната продукция с цел повишаване на конкурентоспособността им;

⇒ **Компонент 2 „Услуги”** - подкрепата по този компонент е насочена към предоставяне на достъп на специализираните предприятия и кооперация на хора с увреждания до професионални съвети и консултации, пряко свързани с въвеждането на новите технологии, продукти, процеси, услуги.

ВАЖНО: Кандидатите за безвъзмездна финансова помощ могат да представят проектни предложения, включващи комбинация от двата посочени компонента, като **Компонент 1 „Инвестиции” е задължителен.**

Включването **САМО** на Компонент 2 „Услуги” е **НЕДОПУСТИМО** по настоящата процедура.

1.8. Общи правила за провеждане на процедурата за подбор на проекти

Безвъзмездната финансова помощ по настоящата процедура се предоставя чрез провеждане на **процедура за подбор на проекти** съгласно Постановление № 121 на МС от 31.05.2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз (ПМС № 121/31.05.2007 г. обн. ДВ, бр. 45/2007 г.). Процедура за подбор на проекти BG161PO003-2.1.10 “Подкрепа за предприятия и кооперации на хора с увреждания”, **е:**

1. С оглед на фазите за кандидатстване - **открита процедура**³ съгласно чл. 12, ал. 1, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

³ При открита процедура всеки кандидат представя проектно предложение, попълвайки съответния формуляр за

2. С оглед начина на подбор на проекти – **процедура на конкурентен подбор**⁴ съгласно чл. 12, ал. 4, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

3. С оглед на сроковете за кандидатстване – **процедура с определен срок за кандидатстване**⁵ съгласно чл. 12, ал. 7, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

1.9. Партньорство и допустимост на партньорите

По настоящата процедура за подбор на проекти кандидатите участват **индивидуално**, а не съвместно с партньорски или други организации.

1.10. Брой предложения по процедурата

Кандидатите не могат да подават повече от едно проектно предложение по настоящата процедура и не могат да получат повече от една безвъзмездна финансова помощ.

В случай, че кандидат подаде повече от едно проектно предложение, то всички негови получени проектни предложения ще бъдат изключени от последваща оценка.

2. ПРАВИЛА ЗА ДОПУСТИМОСТ ПО НАСТОЯЩАТА ПРОЦЕДУРА

По настоящата процедура за подбор на проекти се прилагат три групи критерии за допустимост, отнасящи се до:

- кандидатите, които могат да участват;
- проекти/дейности, за които се предоставя безвъзмездна финансова помощ;
- видове разходи, които са допустими при определяне на размера на безвъзмездната финансова помощ.

2.1. Допустимост на кандидатите

2.1.1. Общи критерии за допустимост на кандидатите

Допустими по настоящата процедура за подбор на проекти са само кандидати, които отговарят на следните общи критерии:

- Да са юридически лица или еднолични търговци, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите, които произвеждат стоки или извършват услуги, **и**
- Да имат седалище в Република България, **и**

кандидатстване, изготвен в съответствие с Насоките за кандидатстване. Проектните предложения се оценяват и на база тази оценка се одобряват тези, които ще получат безвъзмездна финансова помощ. Ръководителят на Договарящия орган издава Решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и се сключват договори за безвъзмездна финансова помощ.

⁴ При процедура на конкурентен подбор проектните предложения се оценяват и класират в низходящ ред съобразно получената оценка, като за финансиране се одобряват всички или част от проектите по реда на класирането до покриване на общия размер на предварително определените и обявените финансови средства по съответната процедура.

⁵ Процедура с определен срок за кандидатстване е тази, при която предварително са обявени един или няколко крайни срока за кандидатстване. Проектни предложения, получени след определения краен срок за кандидатстване не се разглеждат.

- Да са пряко отговорни за изпълнението на дейностите по проекта, а не да действат в качеството на посредник.

ВАЖНО: По настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са допустими юридически лица или еднолични търговци, регистрирани съгласно Търговския закон или Закона за кооперациите, които произвеждат стоки или извършват услуги, като са налице допълнителни изисквания по отношение на кода на основната им икономическа дейност съгласно Класификацията на икономическите дейности – 2008 (КИД 2008 - Приложение Г към Насоките за кандидатстване посочени в т. 2.1.4 от Насоките за кандидатстване, по-долу.

2.1.2. Специфични критерии за допустимост на кандидатите

В допълнение на горепосочените общи критерии за допустимост, кандидатите по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ следва да отговарят и на следните специфични критерии за допустимост:

- Да са специализирани предприятия или кооперации на хора с увреждания по смисъла на чл. 28 от Закона за интеграция на хората с увреждания;
- Да са предприятия, вписани в регистъра, поддържан от Агенцията за хората с увреждания съгласно чл. 29 от Закона за интеграция на хората с увреждания.

ВАЖНО: Съгласно чл. 28, ал. 1 от Закона за интеграция на хората с увреждания, специализирани предприятия и кооперации на хора с увреждания са тези, които отговарят на следните условия:

1. регистрирани са по Търговския закон или по Закона за кооперациите;

2. произвеждат стоки или извършват услуги;

3. имат относителен дял на лицата с трайни увреждания, както следва:

а) за специализирани предприятия и кооперации за незрящи и слабовиждащи лица - не по-малко от 20 на сто от списъчния брой на персонала;

б) за специализирани предприятия и кооперации на лица с увреден слух - не по-малко от 30 на сто от списъчния брой на персонала;

в) за специализирани предприятия и кооперации на лица с други увреждания - не по-малко от 30 на сто от списъчния брой на персонала;

4. вписани са в регистъра по чл. 29 от Закона за интеграция на хората с увреждания.

Съгласно чл. 29 от Закона за интеграция на хората с увреждания, специализираните предприятия и кооперации на хората с увреждания се вписват в регистър в Агенцията за хората с увреждания, като условията и реда за вписване в регистъра се определят в правилника за прилагане на закона.

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
--	---	---

Съответствието с посочените специфични критерии за допустимост ще бъде проверявано чрез извършване на служебна проверка от страна на оценителната комисия по процедурата в регистъра на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания, поддържан от Агенцията за хората с увреждания. За целта кандидатите следва да се уверят, че към датата на подаване на проектното предложение, предприятието-кандидат е вписано в регистъра – Списък на регистрираните специализирани предприятия и кооперации, публикуван на интернет страницата на Агенцията за хората с увреждания – <http://ahu.mlsp.government.bg/>.

Допълнително кандидатите следва да имат предвид, че съответствието с посочените специфични критерии за допустимост ще бъде проверявано от страна на екипа по договаряне по служебен път и към датата на сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, в случай на одобрение на предложени проект. В случай на установяване на несъответствие (заличаване на предприятието-кандидат от регистъра на специализираните предприятия и кооперации на хора с увреждания, поддържан от Агенцията за хората с увреждания), това ще бъде основание за неключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ със съответния кандидат.

Ако в срока на изпълнение на проекта или до 42 месеца след това (за МСП) или 66 месеца (за големи предприятия) предприятието-кандидат бъде заличено от регистъра на специализирани предприятия и кооперации, поддържан от Агенцията за хората с увреждания за срок повече от шест месеца, всички разходи, извършени от бенефициента няма да бъдат признати, като той следва да върне предоставените му от Договарящия орган по настоящата процедура средства със съответната законна лихва.

2.1.3. Общи критерии за недопустимост на кандидатите:

Потенциалните кандидати не могат да участват в процедурата за подбор на проекти и да получат безвъзмездна финансова помощ, ако:

- а) са обявени в несъстоятелност или са обект на открито производство по несъстоятелност, ликвидация, тяхната дейност е поставена под съдебен надзор, са сключили споразумение с кредитори, са преустановили стопанска дейност, са обект на производство, свързано с такива въпроси или се намират в подобна процедура съгласно националните законови и подзаконовни актове;
- б) са осъдени за престъпление по служба с влязла в сила присъда;
- в) признати са за виновни за тежки правонарушения при упражняване на професионална дейност, доказани с всякакви средства, които Договарящият орган може да обоснове;
- г) не са изпълнили задължения, свързани с плащане на вноски за социално осигуряване или плащане на данъци по българското законодателство;

д) са осъдени с влязла в сила присъда за измама, корупция, участие в престъпна организация или всякаква друга незаконна дейност, накърняваща финансовите интереси на Общността.

е) вследствие на друга процедура за възлагане на обществена поръчка или отпускане на безвъзмездни средства, финансирани от бюджета на Общността, са били обявени в тежко нарушение поради неизпълнение на своите договорни задължения.

(ж) понастоящем им е наложено административно наказание за:

- умишлено предоставяне на документи с невярно съдържание при осигуряване на информацията, изискана от УО като условие за участие в настоящата процедура или за непредоставяне на тази информация;
- сериозно нарушение на техните задължения по договори, финансирани от бюджета на Общността.

з) са обект на конфликт на интереси по смисъла на чл. 52 от Регламент (ЕО, Евратом) № 1605/2002 относно Финансовия регламент, приложим за общия бюджет на Европейските общности, включително и:

i) които и/или при които член на управителен или контролен орган, както и временно изпълняващ такава длъжност, включително прокурист или търговски пълномощник, е свързано лице⁶ по смисъла на § 1, т. 1 от допълнителната разпоредба на Закона за предотвратяване и разкриване на конфликт на интереси с ръководителя на Управляващия орган/Договарящия орган;

ii) с които лице, на трудово или служебно правоотношение в Управляващия орган/Договарящия орган до една година от прекратяване на правоотношението е в трудов или друг договор за изпълнение на ръководни или контролни функции или в които такава лице е съдружник, притежава дялове или акции или е управител или член на орган на управление или контрол;

iii) ограниченията по т. ii се прилагат и за кандидатите, които са свързани с дружества, за които са налице обстоятелствата по предходната точка;

iv) е лице или се представлява от лице, което е на трудово или служебно правоотношение в Управляващия орган/Договарящия орган до една година от прекратяване на правоотношението;

v) конфликт на интереси е налице и когато лицето, предоставящо консултантски услуги на кандидата, попада в случаите по т. i – iv.

и) във връзка с кандидатстването за безвъзмездна помощ са представили невярна информация или не са представили изисквана информация;

(й) са опитали да получат или са получили поверителна информация по време на обявата за набиране на проектни предложения или оценката, както и ако са опитали да повлияят на оценителната комисия по време на оценка на сегашни или предишни търгове.

⁶ „Свързани лица” са съпрузите или лицата, които се намират във фактическо съжителство, роднините по права линия, по съребрена линия - до четвърта степен включително, и роднините по сватовство - до втора степен включително, както и физически и юридически лица, с които лицето, заемащо публична длъжност, се намира в икономически или политически зависимости, които пораждат основателни съмнения в неговата непристрастност и обективност.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие
Инвестираме във вашето бъдеще

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА РАМКА
2007 – 2013

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

ВАЖНО: Изискванията по точки (б), (в), (д), (е), (ж) и (з) се отнасят **за всички лица, които са овластени да представляват предприятието-кандидат, и са вписани в Търговския регистър, или са определени като такива в учредителния акт**, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване.

Кандидатите са длъжни да декларират, че не попадат в никоя от категориите, посочени в точки от (а) до (й), като попълнят Декларация по чл. 7, ал. 7, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г. - Приложение В към Насоките за кандидатстване.

Моля обърнете внимание, че Декларацията по чл. 7, ал. 7, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г. следва да бъде попълнена и подписана на всяка страница от **всички лица, които са овластени да представляват предприятието-кандидат (независимо от това дали го представляват заедно и/или поотделно, и/или по друг начин), и са вписани в Търговския регистър, или са определени като такива в учредителния акт**, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване.

Общи насоки за избягване на конфликт на интереси по смисъла на чл. 52 от Регламент № 1605/2002 и за спазване принципа на безпристрастност и независимост при управление на оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фонд на ЕС, приети от Съвета за управление на средствата от Европейски съюз (СУСЕС) на 05.02.2010 г. са приложени към Оперативното ръководство за изпълнение на проектите, разработено за целите на настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

2.1.4. Специфични критерии за недопустимост

1) Потенциалните кандидати **не могат** да участват в процедурата и да получат безвъзмездна финансова помощ в случай, че попадат в **забранителните режими на Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и Регламент (ЕО) № 1998/2006**, а именно:

- помощ в подкрепа на дейности от сектора на рибарството и аквакултурите, обхваната от Регламент (ЕО) № 104/2000;
- помощ в подкрепа на дейности в първичното производство на селскостопански продукти⁷;
- помощ в подкрепа на дейности, свързани с преработка⁸ и търговия⁹ на селскостопански продукти, в следните случаи:

7 „селскостопански продукт” означава:

а) продуктите, изброени в приложение I от Договора за създаване на ЕО (Приложение Р към Насоките за кандидатстване), с изключение на продукти от рибарството и аквакултурите, обхванати от Регламент (ЕО) № 104/2000;

б) продуктите, попадащи под кодове по комбинирана номенклатура 4502, 4503 и 4504 (коркови продукти);

в) продуктите, предназначени за имитация или заместване на млякото и млечните продукти, посочени в Регламент (ЕО) № 1234/2007 на Съвета.

8 „преработка на селскостопански продукти” означава всяко обработване на селскостопански продукт, в резултат на което се получава продукт, който също е селскостопански, с изключение на дейностите, извършвани в стопанството, нужни за приготвяне на животински или растителен продукт за първа продажба.

9 „търговия на селскостопански продукти” означава съхранение или излагане с цел продажба, предлагане за продажба, доставка или всеки друг начин на пласиране на пазара, с изключение на първата продажба от първичния производител на търговците или преработвателите, и всяка дейност за подготовка на продукта за

- когато размерът на помощта е определен въз основа на цената или количеството на такива продукти, закупени от първичните производители или пуснати на пазара от съответните предприятия, или
  - когато условие за предоставянето на помощта е същата да бъде прехвърлена частично или изцяло на първичните производители;
- помощ в подкрепа на дейности във въгледобивния сектор съгласно Регламент на Съвета № 1407/2002;
  - регионална помощ в подкрепа на дейности в стоманодобивния сектор¹⁰;
  - регионална помощ в подкрепа на дейности в корабостроителния сектор;¹¹

първа продажба; продажба от първичен производител на крайните потребители се счита за търгуване, ако се осъществява в отделно помещение, предназначено за тази цел.

10 **„стоманодобивен сектор”** означава всички дейности, свързани с производството на един или повече от следните продукти:

а) чугун на блокове и феросплави: чугун за производство на стомана, леярски чугун и друг чугун за производство на стомана, шпигелайзен (желязноманганови сплави) и високовъглеродни желязноманганови сплави, без да се включват други феросплави;

б) суровини и полуготови продукти от желязо, обикновена стомана или специална стомана: лята стомана, на блокове или не, включително блокове за коване на полуготови изделия: блуми, пръти и сляби; листове и листове покалаена ламарина; горещо валцувани коилси, с изключение на производство на лята стомана за леене от малки и средни леярни;

в) готови продукти след гореща обработка на желязо, обикновена стомана или специална стомана: релси, траверси, сглобяеми плоскости, единични плоскости, профили, тежки секции с дебелина 80 mm и по-голяма, валцувани плоскости, профили и секции с дебелина по-малко от 80 mm и плоскости по-тънки от 150 mm, тел, тръби с кръгло сечение и други профили, горещо валцувани вериги и ленти (включително ленти за тръби), плосковалцовани продукти и листове с дебелина 3 mm или повече, плосковалцовани продукти с универсално предназначение с дебелина 150 mm или повече, с изключение на тел и продукти от тел, полирани пръти и железни отливки;

г) готови продукти след студена обработка на желязо: покалаена ламарина, матова ламарина, черна ламарина, галванизирани или с други видове покритие листове ламарина, студено валцувани листове, електролитни листове, ленти за покалаена ламарина, студено валцувани плоскости, във форма на коилси или ленти;

д) тръби: всички безшевни стоманени тръби, запоени стоманени тръби с диаметър, превишаващ 406,4 mm.

11 (а) **“корабостроене”** означава изграждането в Общността на самоходни морски търговски плавателни съдове;

(б) **“кораборемонт”** означава ремонт или поправка в Общността на самоходни морски търговски плавателни съдове;

(в) **“преобразуване на кораби”** означава преобразуване на самоходни търговски плавателни съдове не по-малки от 1 000 бруто тона, при условие, че дейностите по преобразуването налагат радикални промени в товарния план, корпуса, двигателната система или пътническите отделения;

(г) **“самоходни търговски плавателни съдове”** означава:

(i) съдове не по-малки от 100 бруто тона, използвани за транспортиране на пътници и/или стоки;

(ii) съдове не по-малки от 100 бруто тона за извършване на специални услуги (например съдове за драгиране и ледоразбивачи);

(iii) влекачи не по-малки от 365 kW;

(iv) риболовни кораби не по-малки от 100 бруто тона по отношение на експортните кредити и помощта за развитие, ако в съответствие със Споразумението на ОИСР от 1998 г. и с неговите Насоки за официално подпомагане на експортните кредити и неговото и Секторно споразумение за експортното кредитиране на кораби, или което и да е споразумение, изменящо или отменящо всяко от тях, както и в съответствие с нормите на Общността, регулиращи държавните помощи в областта на риболова и сектора на аквакултурите;

(v) незавършените корпуси на корабите, посочени в точки от (i) до (iv), които са на вода и са подвижни.

- регионална помощ в подкрепа на дейности в сектора за производство на синтетични влакна¹²;
- помощи за предприятия – обект на неизпълнено разпореждане за възстановяване вследствие на предходно решение на Комисията, с което дадена помощ се обявява за незаконосъобразна и несъвместима с общия пазар;
- помощи за придобиване на товарни автомобили, предоставяни на предприятия, които осъществяват сухопътни превози на товари за други лица или срещу възнаграждение;
- помощи за дейности, свързани с износ за трети страни или други държави членки, а именно помощи, които са пряко свързани с изнасените количества, с изграждането и функционирането на дистрибуторски мрежи или с други текущи разходи във връзка с износа;
- помощите са поставени в зависимост от използването на местни вместо вносни стоки;
- помощи на предприятия в затруднение¹³.

2) **С оглед избягване на припокриването на интервенциите между ОП „Конкурентоспособност” и Програмата за развитие на селските райони 2007-2013 г.**, подкрепа по настоящата процедура за подбор на проекти не могат да получават и:

- Микропредприятия по смисъла на чл. 3-4 от Закона за малките и средните предприятия, които имат седалище или клон със седалище на територията на община, посочена в Приложение № 2 към Наредба № 29/2008 г., издадена от министъра на земеделието и храните и/или заявили за подпомагане дейности по проекти, които се осъществяват в община на територията на селските райони в Република България - Приложение № 2 към Наредба № 29/2008 г. (Приложение С към Насоките за кандидатстване).
- Микропредприятия - за преработка и/или маркетинг на горски продукти.
- Предприятия, извършващи основната си икономическа дейност или кандидатстващи за финансиране на дейности, които съгласно КИД 2008 (Приложение Т към Насоките за кандидатстване) попадат в Сектор С - код на икономическа дейност 10 „Производство на хранителни продукти” и код 11 „Производство на напитки”:

¹² „сектор за производство на синтетични влакна” означава:

- екструдирани/текстурирани на всички основни видове влакна и преди на база полиестер, полиамид, акрил или пропилен независимо от предназначението им, или
- полимеризация (включително поликондензация), когато е интегрирана в процеса на екстудирани предвид използваното оборудване, или
- всички спомагателни процеси, които са свързани с едновременното инсталиране на мощности за екстудирани/текстурирани от потенциалния получател или от друго дружество, принадлежащо към същата група, и които при конкретния вид стопанска дейност обикновено са интегрирани в тези мощности предвид използваното оборудване.

¹³ „предприятие в затруднение” е това предприятие, при което: а) първоначално регистрираният капитал е намалял с повече от половината и повече от една четвърт от този капитал е бил загубен през предходните дванадесет месеца; б) предприятието е дружество с неограничена отговорност, чийто капитал, както е записан в баланса на предприятието, е намалял с повече от половината и повече от една четвърт от този капитал е бил загубен през предходните дванадесет месеца; в) отговаря на критериите по националното законодателство, за да бъде обект на процедури по обявяване в несъстоятелност. В случаите, когато кандидатът е микро, малко или средно предприятие, което е регистрирано от по-малко от три години, не се счита за предприятие в затруднение за този период, освен ако не отговаря на условията, определени в буква в).

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

- 10.1 „Производство и преработка на месо; производство на месни продукти, без готови ястия”;
- 10.2. „Преработка и консервиране на риба и други водни животни, без готови ястия”;
- 10.3 „Преработка и консервиране на плодове и зеленчуци, без готови ястия”;
- 10.4. „Производство на растителни и животински масла и мазнини”;
- 10.5. „Производство на мляко и млечни продукти”;
- 10.6 „Производство на мелничарски продукти, нишесте и нишестени продукти”;
- 10.81. „Производство на захар”;
- 10.83 „Преработка на кафе и чай”;
- 10.9 „Производство на готови храни за животни”;
- 11.01. „Производство на спиртни напитки”;
- 11.02. „Производство на вина от грозде”;
- 11.03. „Производство на други ферментирани напитки”;
- 11.04. „Производство на други недестилирани алкохолни напитки”;
- 11.05. „Производство на пиво”;
- 11.06. „Производство на малц”.

ВАЖНО: За да удостоверят, че не осъществяват основната си икономическа дейност в горепосочените сектори/кодове, кандидатите по процедурата следва да представят към проектните предложения Удостоверение за код на основната икономическа дейност, издадено от Националния статистически институт, а в случай, че кандидатът е регистриран по Закона за търговския регистър и кодът на основната му икономическа дейност е вписан в търговския регистър, това обстоятелство ще се проверява служебно съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър.

Моля, имайте предвид, че Националната класификация на икономическите дейности - **НКИД-2003**, приета със Заповед № РД-07-242/13.12.2002 на председателя на Националния статистически институт **е изменена** със Заповед № РД 07-317/29.11.2007 г. на Председателя на Националния статистически институт **за утвърждаване на класификация КИД 2008** – Приложение Т към Насоките за кандидатстване.

КИД 2008 съдържа **Кодова таблица на преход между НКИД-2003 и актуализираната КИД 2008**, която кандидатите следва да използват при определяне на допустимостта съгласно посочения критерий.

2.2. Допустимост на проектите/дейностите

1) **Продължителност:** Продължителността на всеки проект не следва да надвишава **18 /осемнадесет/ месеца**, считано от датата на влизане в сила на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

2) Проектите по настоящата процедура трябва да отговарят на следните общи условия за допустимост:

- а) да се изпълняват само на територията на Република България;
- б) да включват задължително дейности по Компонент 1 „Инвестиции”;
- в) да не се предвижда реализацията им в партньорство с други предприятия/организации;
- г) да отговарят на всички изисквания, посочени в настоящите Насоки за кандидатстване;
- д) да бъдат съфинансирани от страна на кандидата;
- е) в случаите когато кандидатът е голямо предприятие¹⁴ и избраният режим на държавна помощ по Компонент 1 „Инвестиции” е регионална инвестиционна помощ – режим „групово освобождаване” съгласно Глава I, чл. 12 и Глава II, чл. 13 на Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 от 6 август 2008 година, допустими за финансиране са само проекти, които обосновават стимулиращия ефект на безвъзмездната финансова помощ¹⁵, както следва:
  - ⇒ проектът не би бил осъществен на територията на Република България при липсата на помощ, **и**
  - ⇒ налице е съществено увеличаване на размера на проекта/дейността в резултат на помощта, **и/или** съществено увеличаване на обхвата на проекта/дейността в резултат на помощта, **и/или** съществено увеличаване на общата сума, изразходвана от получателя за проекта/дейността в резултат на помощта, **и/или** съществено увеличаване на скоростта на изпълнение на съответния проект/дейност.

ВАЖНО: Кандидатите нямат право да подават проектни предложения по процедурата за вече реализирани дейности или такива, в процес на изпълнение - финансирани от други източници с публичен характер.

3) Видове проекти/допустими дейности:

Допустими по настоящата процедура са проекти, които са насочени към една или повече от следните цели:

- ⇒ Стартиране на нов бизнес от съществуващо предприятие в допустим сектор по настоящата процедура;
- ⇒ Разширяване на дейността на съществуващо предприятие;

¹⁴ Предприятие, което не покрива изискванията за микро, малко или средно предприятие по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия.

¹⁵ В съответствие с изискванията на чл. 8, пар.3 от Регламент (ЕО) № 800/2008 на Комисията относно деклариране на някои категории помощи за съвместими с общия пазар в приложение на членове 87 и 88 от Договора.

⇒ Диверсификация на продукцията на съществуващо предприятие чрез добавяне на нови допълнителни продукти;

⇒ Фундаментална промяна на цялостния производствен процес в съществуващо предприятие.

ВАЖНО: Кандидатите за безвъзмездна финансова помощ могат да представят проектни предложения, включващи:

1. Дейности по Компонент 1 „Инвестиции” и Компонент 2 „Услуги”, или
2. Дейности само по Компонент 1 „Инвестиции”.

Включването САМО на дейности по Компонент 2 „Услуги” е недопустимо.

По Компонент 1 „Инвестиции” допустими са следните дейности:

⇒ Закупуване и въвеждане в експлоатация (доставка, монтиране и първоначално изпитване) на машини, съоръжения и оборудване, представляващи дълготрайни материални активи, включително закупуване на компютърно оборудване, нужно за работа с компютърните приложения, пряко свързани с производствения процес и неговото управление;

⇒ Закупуване и въвеждане в експлоатация на дълготрайни нематериални активи - софтуерни приложения за управление на производствения процес и/или специализирани компютърни приложения за дизайн и разработване на продукти, права по патенти, лицензи, „ноу-хау” и др., представляващо дълготраен нематериален актив.

По Компонент 1 „Инвестиции” е недопустимо закупуването и въвеждането в експлоатация на специализирани активи за адаптиране на работните места за нуждите на заетите лица с увреждания. Посоченото ограничение се отнася до оборудване, закупено преди сключването на договора за предоставяне на безвъзмездната финансова помощ по настоящата процедура.

В случаите когато предвиденото за закупуване оборудване може да бъде приведено в съответствие с нуждите на хората с увреждания в процеса на производството на съответния актив, то дейностите и респективно разходите за придобиване и въвеждане в експлоатация на подобно оборудване са допустими по Компонент 1 на процедурата.

По Компонент 2 „Услуги” допустимите дейности включват:

⇒ Консултантски услуги, свързани с въвеждането на новите технологии, процеси, продукти/услуги в предприятието, в т.ч. разработване на бизнес и маркетингови стратегии, свързани с новите технологии, процеси, продукти/услуги.

Дейностите за консултантски услуги по Компонент 2 следва задължително да бъдат пряко свързани и да произтичат от дейностите за инвестиции в дълготрайни

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

материални активи и дълготрайни нематериални активи, предвидени за изпълнение по Компонент 1 „Инвестиции”.

Други допустими дейности по Компонент 2 „Услуги”, свързани с изпълнението на проектите по настоящата процедура са:

- ⇒ Консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по настоящата процедура - до 5% от общите допустими разходи по проекта, но не повече от 10 000 лева;
- ⇒ Визуализация на проекта – не повече от 5 000 лева;
- ⇒ Одит на проекта - до 1% от размера на общите допустими разходи по проекта, но не повече от не повече от 6 000 лева.

Недопустими по процедурата са следните видове дейности/проекти:

- дейности, чието изпълнение е стартирало преди влизането в сила на договора за предоставяне безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура, с изключение на дейностите, свързани с предоставянето на консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по процедурата;
- дейности, които вече са финансирани от други публични източници;
- закупуване на оборудване втора употреба;
- дейности за подобряване на функционалните характеристики на съществуващи сгради и производствени помещения чрез строително-монтажни работи (СМР);
- закупуване на оборудване/машини, патенти, лицензи, и др., които не са пряко свързани с производствения процес или неговото управление;
- закупуване на общо компютърно оборудване и софтуер – за административни нужди на предприятието. В случаите на закупуване на компютърно оборудване/информационни системи, те трябва да са необходими за употребата на специализираните компютърни приложения;
- закупуване и/или доставка на ресурси за производство, имащи характер на стоково-материални запаси (суровини, материали и/или полуобработени компоненти);
- общи консултантски услуги, които не са свързани с дейностите по Компонент 1 „Инвестиции” - ежедневни или повтарящи се и свързани с обичайната дейност на предприятието (например разработване на общ бизнес план, счетоводни услуги, юридически услуги, посреднически услуги и други);
- участие в семинари, работни срещи, изложения;
- закупуване или наемане на транспортни средства¹⁶ и съоръжения;

¹⁶ За целите на настоящата процедура, понятието „транспортни средства” включва следните дефиниции:

- реклама на новите технологии, процеси, продукти/услуги – публикуване на обяви в периодични издания, изработка и излъчване на рекламни спотове (радио и телевизионни), изработване на рекламни материали.

ВАЖНО: Във връзка със спазването на принципа за недопускане под никаква форма на реализиране на печалба от дейностите по проекта, всички натрупани лихви по банкови сметки или други приходи, генерирани по време на изпълнението на проекта, подлежат на възстановяване на Договарящия орган¹⁷.

2.3. Допустимост на разходите

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи”, детайлно описани по-долу. Бюджетът представлява предварителна оценка на очакваните разходи и трябва точно да отговаря на стойността, посочена в проекта. Бюджетът представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на допустимите разходи. Допустимите

- Съгласно Закона за движението по пътищата:

1. "Пътно превозно средство" е съоръжение, придвижвано по пътя на колела и използвано за превозване на хора и/или товари. Към пътните превозни средства се приравняват трамваите и самоходните машини, когато се придвижват по пътищата.

2. "Моторно превозно средство" е пътно превозно средство, снабдено с двигател за придвижване, с изключение на релсовите превозни средства.

3. "Самоходна машина" е съоръжение или машина, предназначена за извършване на специфични дейности и движеща се или придвижвана по пътищата само по изключение. Такива са: електрокарите, мотокарите, тракторите, тракторните ремаркета и друга самоходна земеделска и горска техника. Самоходната машина е малогабаритна, когато е с теглително усилие до 200 кг, максималната ѝ скорост на движение е до 25 км/час, колята - до 900 мм, и масата без товар - до 900 кг.

Съгласно Закона за гражданското въздухоплаване:

1. "Въздухоплавателно средство" е всяко средство, което може да получи поддръжане в атмосферата за сметка на реакцията на въздуха, освен реакцията на въздуха от земната повърхност.

- Съгласно Закона за железопътния транспорт:

1. „Влак” е подреден и скачен състав от вагони с един или повече локомотиви в работно състояние, снабден със сигнали и влакови документи. Локомотиви, мотрисни влакове, мотриси, моторни дрезини и други моторни возила, несваляеми от пътя, отправени на междугарие, се смятат за влакове.

- Съгласно Закона за морските пространства, вътрешните водни пътища и пристанищата на Република България:

1. „Яхта” е кораб, използван за туризъм, спорт, спортен риболов или развлечение.

2. „Кораб” е всяко самоходно или несамходно плавателно съоръжение от какъвто и да е тип, включително съдове на подводни криле, на въздушна възглавница, подводници, плаващи средства и неподвижни или плаващи платформи, предназначени за плаване по море и/или река, независимо от знамето, под което плава, и което се използва за извършване на една или няколко от следните дейности: превоз на товари, превоз на пътници и багажи; влачене на плавателни съоръжения; извършване на морски услуги и други помощни операции; риболов; експлоатация на други морски богатства, както и други дейности.

¹⁷ Под „печалба” се разбира надвишението на общите приходи над разходите по съответния проект в момента на предявяване на искане за окончателно плащане по предоставената за проекта безвъзмездна помощ. Допълнително, съгласно чл. 11, ал. 1 от ПМС № 236/27.09.2007 г. за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007 - 2013 г. (обн. ДВ. бр.80/5.10.2007 г.): „(.....) под „приход” се разбират всички доходи от проекта през периода на неговото изпълнение, получени от продажби, ренти, услуги, събирания/такси, лихви върху предоставени аванси по сключени договори или други еквивалентни приходи”.

разходи трябва да се базират на реални единични цени, а не да бъдат посочвани като обща сума.

По време на оценката на проектните предложения е възможно да бъдат установени обстоятелства, които да налагат промяна в бюджета. Тези обстоятелства могат да наложат изискването на допълнителни разяснения и информация от страна на Оценителната комисия, както и намаляване на бюджета.

Възможните изменения на бюджета **не могат** да доведат до увеличаване на сумата на исканата безвъзмездна помощ по настоящата процедура, нито до увеличаване на процента на съфинансиране от ОП „Конкурентоспособност” .

Условия за допустимост на разходите

За да бъдат допустими, разходите по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ трябва да отговарят на следните условия:

1. Да са необходими за изпълнението на проекта и да отговарят на принципите за добро финансово управление - икономичност, ефикасност и ефективност на вложените средства.

С оглед определяне на реалистичността на предвидените разходи за закупуване на активи, кандидатът следва да приложи към Формуляра за кандидатстване поне **две оферти за активи** (дълготрайни материални активи и дълготрайни нематериални активи). Представянето на една оферта се допуска само в случаите, когато предвиденият за закупуване актив/и може да бъде доставен само от един производител/доставчик, което следва да бъде надлежно обосновано от кандидата в раздел II, т. 5.1.1 от Формуляра за кандидатстване.

Представените оферти са само индикативни и служат за оценка на реалистичността на заложените в Бюджета на проектното предложение разходи за съответните активи. По тази причина, в раздел II, т. 5.1.3 от Формуляра за кандидатстване, кандидатите **следва да посочат САМО минимални технически и функционални характеристики на предвидените за закупуване дълготрайни материални и нематериални активи**, без да указват марки, модели и други конкретни технически спецификации, които насочват към определени производители, марки и модели.

Оценката на допустимостта на разходите за дълготрайни материални и нематериални активи, посочени в Бюджета на проектните предложения ще бъде извършвана и в съответствие с разпоредбите на Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО), т.е. съгласно стойностните прагове на същественост за дълготрайните материални и нематериални активи, определени в ЗКПО или в счетоводната политика на предприятието - кандидат.

2. Всички разходи трябва да бъдат извършени след датата на влизане в сила на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и до изтичане на срока за изпълнение на проекта, с изключение на разходите за консултантски услуги за изготвяне

на проектното предложение по процедурата. Разходите за консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение трябва да бъдат извършени преди датата на подаване на проекта и след датата на обявяване на настоящата процедура.

3. Да са действително платени (т.е. да е платена цялата стойност на представените фактури или други първични счетоводни документи, включително стойността на Данък добавена стойност (ДДС)), по банков път или в брой, не по-късно от датата на подаване на междинния/финалния отчет по проекта от страна на бенефициента. *Разходи, подкрепени с протоколи за прихващане, не се считат за допустими.*

4. Да са отразени в счетоводната и данъчната документация на бенефициента/ изпълнителя.

5. Да могат да се установят и проверят, да бъдат подкрепени от оригинални разходо-оправдателни документи.

Бюджетът трябва да отразява както допустимите, така и допълнителните разходи, които са свързани с изпълнението на проекта, но не са допустими за финансиране. По настоящата процедура за допълнителни, но недопустими разходи се считат САМО разходите за възстановим ДДС във връзка с изпълнението на проекта. Тези разходи следва да се посочват в Работен лист 3 „Допълнителни разходи, свързани с изпълнението на проекта” на Бюджета (Приложение Б към Насоките за кандидатстване). Недопустимите разходи за възстановим ДДС няма да се считат за собствено съфинансиране от страна на бенефициента.

ВАЖНО: При избора на изпълнител на услугата по изготвяне на проектното предложение по настоящата процедура, независимо от стойността на разходите за консултантски услуги по изготвяне на проектните предложения по процедурата, **кандидатите са длъжни да съберат не по-малко от 3 оферти**, които съдържат техническо и финансово предложение, с оглед спазване на принципите за добро финансово управление, като се съобразят и с допълнителните указания, представени в Глава III от Оперативното ръководство за изпълнение на проектите, разработено за целите на настоящата процедура. Договорът с избрания изпълнител на консултантските услуги по изготвяне на проектното предложение следва да бъде сключен преди датата на подаване на проектното предложение по процедурата и след датата на обявяване на настоящата процедура за подбор на проекти. Дейностите за консултантски услуги трябва да бъдат извършени в периода след обявяване на настоящата процедура до подаване на проектното предложение. Разходите за посочените дейности трябва да бъдат удостоверени с разходооправдателен документ, издаден в посочения по-горе период.

Документацията, описана по-горе, следва да бъде приложена към искането за междинно/окончателно плащане.

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

Неспазването на посочените изисквания ще бъде основание за непризнаване на разходите, извършени от страна на кандидатите за консултантски услуги по изготвяне на проектните предложения по процедурата.

Извършените разходи за консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по настоящата процедура ще бъдат възстановени само ако с кандидата бъде сключен договор за безвъзмездна помощ, при условие, че същите отговарят на останалите изисквания, посочени в настоящите Насоки за кандидатстване.

2.3.1. Допустими разходи

2.3.1.1 Общи допустими разходи

Допустимите разходи не трябва да противоречат на правилата, описани в Регламент (ЕО) №1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1783/1999, Регламент (ЕО) №1083/2006 на Съвета относно определянето на общи разпоредби за Европейския регионален фонд, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и за отмяна на Регламент (ЕО) № 1260/1999, Постановление № 62 от 21.03.2007г. на МС за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, за финансовата рамка 2007 - 2013г. и на Постановление № 236 от 27.09.2007 г. на МС за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007 – 2013 г.

2.3.1.2 Специфични допустими разходи по процедурата

Специфични допустими разходи по Компонент 1 „Инвестиции”:

⇒ **Разходи за придобиване на дълготрайни материални активи** – разходи за закупуване и въвеждане в експлоатация (доставка, монтиране и първоначално изпитване¹⁸) на машини, съоръжения и оборудване, представляващи дълготрайни материални активи, включително закупуване на компютърно оборудване, нужно за работа с компютърните приложения, посочени по-долу. В случаите на закупуване на компютърно оборудване/информационни системи, те трябва да са необходими за употребата на специализираните компютърни приложения.

⇒ **Разходи за придобиване на дълготрайни нематериални активи** – разходи за закупуване и въвеждане в експлоатация на дълготрайни нематериални активи - софтуерни приложения за управление на производствения процес и/или специализирани компютърни

¹⁸ Разходите за доставка, монтиране и първоначално изпитване на оборудването/машините/съоръженията, следва да бъдат включени в общата стойност на дълготрайните материални и нематериални активи, посочени в бюджета на проектното предложение.

приложения за дизайн и разработване на продукти, права по патенти, лицензи, „ноу-хау” и др.

ВАЖНО: В случаите когато кандидатът е голямо предприятие и избрания режим на държавна помощ по Компонент 1 „Инвестиции” е регионална инвестиционна помощ – режим „групово освобождаване” съгласно Глава I, чл. 12 и Глава II, чл. 13 на Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 от 6 август 2008 година, **разходите за придобиване на дълготрайни нематериални активи (ДНА) могат да бъдат в размер до 50% от общите допустими разходи по Компонент 1.**

Дълготрайните материални и нематериални активи, придобити със средства по проекта, следва да се използват изключително в предприятието-получател на помощта, да се разглеждат като амортизируеми активи, да са закупени от трети лица при пазарни условия, да бъдат включени в активите на бенефициента и да останат в предприятието и регионал-получател на регионалната помощ за срок от минимум 3 (три) години след приключване на проекта, в случаите когато бенефициентът е микро, малко или средно предприятие, и за срок от минимум 5 (пет) години след приключване на проекта в случаите, когато бенефициентът е голямо предприятие.

Допустимо е финансиране на разходите за придобиване на дълготрайни материални и нематериални активи под формата на **краткосрочен финансов лизинг**, където бенефициентът се явява лизингополучател, съгласно условията, посочени в чл. 10, ал. 3 от Постановление 236/27.09.2007 г. на МС за приемане на детайлни правила за допустимост на разходите по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007 – 2013 г. Лизинговата процедура следва да приключи в рамките на изпълнение на проекта. Бенефициентът може да използва както лизингова процедура, така и условия на доставка с еднократно заплащане по проекта, но не и за един и същ актив.

Специфични допустими разходи по Компонент 2 „Услуги”:

⇒ Разходи за консултантски услуги, свързани с въвеждането на новите технологии, процеси, продукти/услуги в предприятието, включително за разработване на бизнес и маркетингови стратегии, свързани с новите технологии, процеси, продукти/услуги;

⇒ Разходи за предоставяне на консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по настоящата процедура – до 5% от общите допустими разходи по проекта, но не повече от 10 000 лева;

⇒ Разходи за одит на проекта (извършен от регистриран одитор) – до 1% от размера на общите допустими разходи по проекта, но не повече от не повече от 6 000 лева;

⇒ Разходи за визуализация на проекта – не повече от 5 000 лева.

Разходите за визуализация и публичност са допустими в съответствие с чл. 6 от Общите условия към финансираните по Оперативна програма “Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г. договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (Приложение Й към Насоките за кандидатстване).

Разходите за одит на проекта са допустими във връзка с ангажиментите на бенефициентите, посочени в чл. 13.6 от Общите условия към финансираните по Оперативна програма “Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г., съгласно които доклад за външен одит на счетоводната документация по проекта, извършен от регистриран одитор следва да бъде приложен към искането за окончателно плащане по проекта. Одиторът проверява дали декларираните от бенефициента разходи са действително извършени и платени, точни и допустими в съответствие с договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

ВАЖНО: Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ, получена по Компонент 1 „Инвестиции” и Компонент 2 „Услуги” от настоящата процедура не трябва да надхвърля 391 166 лева с натрупване за период от 3 последователни финансови години, като за кандидати, осъществяващи дейност в отрасъл „шосеен транспорт”, този размер е 195 583 лв. Посоченото ограничение се прилага в случай, че избрания режим на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по Компонент 1 и Компонент 2 е режим „de minimis” (минимална помощ) съгласно Регламент на Комисията (ЕО) 1998/2006 от 15 декември 2006 г.

В случаите когато избрания режим по Компонент 1 „Инвестиции” е регионална инвестиционна помощ – режим „групово освобождаване” съгласно Глава I, чл. 12 и Глава II, чл. 13 на Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 от 6 август 2008 година, то максималният размер на безвъзмездната финансова помощ по Компонент 2 „Услуги” не трябва да надхвърля 391 166 лева с натрупване за период от 3 последователни финансови години, като за кандидати, осъществяващи дейност в отрасъл „шосеен транспорт”, този размер е 195 583 лв.

Период на допустимост на разходите

Всички разходи по настоящата процедура за подбор на проекти трябва да бъдат извършени след датата на влизане в сила на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ и до изтичане на срока за изпълнение на проекта, с изключение на разходите за консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по процедурата. Разходите за консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение трябва да бъдат извършени преди датата на подаване на проекта и след датата на обявяване на настоящата процедура.

Всички разходно-оправдателни документи, свързани с изпълнението на допустимите по проекта дейности, следва да бъдат издадени по време на изпълнение на проекта. Плащанията по тези документи могат да бъдат извършени и след края на проекта, но не по-късно от крайния срок, определен за представяне на финалния отчет за изпълнение на дейностите по проекта. Изключение се допуска само за разходно-оправдателните документи, свързани с ползването на консултантски услуги по изготвяне на проектното предложение по процедурата. Разходно-оправдателните документи, свързани с ползването на консултантски услуги по изготвяне на проектното предложение по процедурата трябва да

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

бъдат издадени преди датата на подаване на проектното предложение и след датата на обявяване на настоящата процедура.

ВАЖНО: При избора на изпълнител на услугата по изготвяне на проектното предложение по настоящата процедура, независимо от стойността на разходите за консултантски услуги по изготвяне на проектните предложения по процедурата, **кандидатите са длъжни да съберат не по-малко от 3 оферти**, които съдържат техническо и финансово предложение, с оглед спазване на принципите за добро финансово управление, като се съобразят и с допълнителните указания, представени в Глава III от Оперативното ръководство за изпълнение на проектите, разработено за целите на настоящата процедура. Договорът с избрания изпълнител на консултантските услуги по изготвяне на проектното предложение следва да бъде сключен преди датата на подаване на проектното предложение по процедурата и след датата на обявяване на настоящата процедура за подбор на проекти. Дейностите за консултантски услуги трябва да бъдат извършени в периода след обявяване на настоящата процедура до подаване на проектното предложение. Разходите за посочените дейности трябва да бъдат удостоверени с разходооправдателен документ, издаден в посочения по-горе период.

Документацията, описана по-горе, следва да бъде приложена към искането за междинно/окончателно плащане.

Неспазването на посочените изисквания ще бъде основание за непризнаване на разходите, извършени от страна на кандидатите за консултантски услуги по изготвяне на проектните предложения по процедурата.

Извършените разходи за консултантски услуги за изготвяне на проектното предложение по настоящата процедура ще бъдат възстановени само ако с кандидата бъде сключен договор за безвъзмездна помощ, при условие, че същите отговарят на останалите изисквания, посочени в настоящите насоки за кандидатстване.

Процедурата за подбор на проекти предвижда възможността за заявяване на авансови плащания срещу представянето на банкова гаранция от страна на кандидата (Приложение М към Насоките за кандидатстване), както и междинни плащания при реално извършени и платени разходи.

2.3.2. Недопустими разходи

Специфични недопустими разходи по процедурата

В допълнение към общите недопустими разходи съгласно приложимото законодателство, по настоящата процедура за безвъзмездна помощ за недопустими се считат и следните разходи:

- разходи за оборудване втора употреба;
- разходи за подобряване на функционалните характеристики на съществуващи сгради и производствени помещения чрез строително-монтажни работи (СМР);
- разходи за застраховки;

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

- разходи за банкови такси и комисионни;
- непредвидени разходи;
- непреки разходи (административни разходи, режимни и др.);
- разходи за закупуване на земя;
- разходи за закупуване или наемане на транспортни средства и съоръжения;
- принос в натура - направен от бенефициента принос в натура не представлява действителен разход и не се счита за допустим. Този принос няма да бъде считан за съфинансиране от страна на бенефициентите по настоящата процедура;
- загуби от обмяна на валута;
- разходи за данъци, включително възстановим ДДС;
- разходи за материали, резервни части и консумативи за производството;
- разходи за човешки ресурси (включително за персонал, назначен за изпълнение на проекта);
- разходи за командировки на персонала на бенефициента или на други лица, участващи в проекта;
- разходи за дейности по проекти, чието изпълнение е стартирало преди подписването на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, с изключение на разходите за дейности, свързани с предоставянето на консултантски услуги по изготвяне на проектното предложение по процедурата;
- всички разходи, които не попадат в обхвата на допустимите дейности по настоящата процедура.

2.4. Допустимост на изпълнителите от страна на бенефициента и правило за произход

В процеса на изпълнение на проектите бенефициентите могат да възлагат на изпълнители (подизпълнители) извършването на определени дейности по проекта. Изпълнителите не са партньори по изпълнението на проекта и се избират в съответствие с изискванията на **Постановление № 55 на МС от 12.03.2007 г** за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, Съвместната оперативна програма за трансгранично сътрудничество „Черно море 2007-2013 г.” и от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство, или на **Закона за обществените поръчки (ЗОП)**, или на **Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки**, и с правилата на настоящата процедура.

При избора на изпълнител/и, бенефициентът задължително прилага Закона за обществените поръчки и нормативните актове по прилагането му в случаите, когато се явява възложител

по смисъла на чл. 7 от Закона за обществените поръчки (ЗОП) и чл.1, ал.4 от Наредбата за възлагане на малки обществени поръчки (НВМОП).

ВАЖНО: Бенефициентите следва да прилагат **задължително** процедурите за определяне на изпълнител съгласно условията и реда, предвидени в ПМС № 55/12.03.2007 г., **независимо от размера и интензитета на договорената безвъзмездна финансова помощ, като във всички случаи, когато предвидената стойност на разходите за услуги/доставки, включително съфинансирането от страна на бенефициента без ДДС е до 15 000 лева (петнадесет хиляди лева) включително, бенефициентите са длъжни да съберат не по-малко от 3 оферти**, които съдържат техническо и финансово предложение, с оглед спазване на принципите за добро финансово управление.

При подаване на междинен/финален отчет за изпълнението на проекта, Договарящият орган ще извършва задължителен последващ контрол и проверка за спазване на правилата за избор на изпълнители, като в случай че бъдат констатирани несъответствия, разходите за съответните дейности няма да бъдат признати.

В процеса на изпълнение на сключените договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Договарящият орган ще осъществява предварителен контрол за спазване на правилата за избор на изпълнители от страна на бенефициента съгласно приложимото законодателство единствено в случаите, в които бенефициентът изрично е изявил желание за това.

При подготовката на проектните предложения кандидатите следва да съобразят необходимостта от прилагане на процедури за избор на изпълнител и съответно да посочат това като част от предвидените за изпълнение дейности и да го отразят във времевия график за изпълнение на проекта (раздел II, т. 6 от Формуляра за кандидатстване).

По настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна помощ **няма** ограничения относно произхода на придобиваните дълготрайни материални и нематериални активи.

3. НАЧИН НА КАНДИДАТСТВАНЕ И ПРОЦЕДУРА

3.1. Документи за кандидатстване

Проектните предложения по настоящата процедура за подбор на проекти трябва да бъдат представени като се използва Формуляра за кандидатстване, приложен към настоящите Насоки (Приложение А), Бюджета на проекта (Приложение Б), както и всички придружителни документи, изискуеми по процедурата и описани по-долу. Следва да се има предвид, че Формулярът за кандидатстване представлява и заявление за помощ по смисъла на разпоредбите на чл. 8, параграф 2 на Регламент на Комисията (ЕО) No 800/2008.

Всички документи се представят на български език без корекции. Документ, чийто оригинал е на чужд език, се представя и в превод на български език, заверен от кандидата (с подпис, печат и думите „Вярно с оригинала”).

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

Всеки пропуск, грешка и/или несъответствие, отчетени в Списъка за проверка на административното съответствие (раздел IV от Формуляра за кандидатстване) може да доведе до отхвърляне на проектното предложение.

Моля обърнете внимание, че само Формулярът за кандидатстване и публикуваните приложения към него, Бюджетът, както и изискуемите придружителни документи ще бъдат оценявани. Затова, изключително важно е тези документи да съдържат **ЦЯЛАТА необходима информация**.

Формуляри за кандидатстване, попълнени на ръка няма да бъдат разглеждани.

ВАЖНО: Бюджетът трябва да бъде представен във формат Excel, на български език в съответствие с образеца, приложен към настоящите Насоки за кандидатстване, с попълнени 4 работни листа: „Общи допустими разходи”, „Източници на финансиране”, „Източници на финансиране de minimis” и „Допълнителни разходи, свързани с изпълнението на проекта”. Бюджетът трябва да бъде приложен на хартиен и електронен носител. При съставянето на бюджета следва да се има предвид, че той ще бъде разходван като се спазват правилата на приложимото национално законодателство, както следва:

- Закон за обществените поръчки;
- Наредба за възлагане на малки обществени поръчки;
- ПМС 55/12.03.2007г. за условията и реда за определяне на изпълнител от страна на бенефициенти на договорена безвъзмездна финансова помощ от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, Съвместната оперативна програма за трансгранично сътрудничество „Черно море 2007-2013 г.” и от Финансовия механизъм на Европейското икономическо пространство,

Кандидатите следва да съобразят, че съгласно посоченото национално законодателство, редът за провеждане на процедурите за определяне на изпълнител се определя въз основа на стойността и предмета на услугата или доставката, независимо в кой раздел или перо на бюджета са предвидени съответните разходи. Не се допуска разделяне на предмета на услугата или доставката с цел заобикаляне прилагането на посочените нормативни актове.

Кандидатът носи цялата отговорност за верността на финансовата информация, представена в бюджета. При оценката на проектното предложение за валиден се счита **САМО бюджет, приложен на хартиен носител.**

3.1.1. Списък на документите за кандидатстване

Кандидатите по процедурата за безвъзмездна финансова помощ следва да представят:

1) Основни документи:

- а) Формуляр за кандидатстване – **Приложение А** към Насоките за кандидатстване;

б) Бюджет на проекта – **Приложение Б** към Насоките за кандидатстване (включва 4 работни листа: „Общи допустими разходи”; „Източници на финансиране”; „Източници на финансиране de minimis”; „Допълнителни разходи, свързани с изпълнението на проекта”);

Основните документи – Формуляр за кандидатстване (Приложение А) и Бюджет (Приложение Б) следва да бъдат представени на хартиен и на електронен носител.

ВАЖНО: Моля имайте предвид, че в Раздел III от Формуляра за кандидатстване, кандидатите следва да попълнят Декларация, че кандидатът е запознат с условията за кандидатстване, че не е предприятие в затруднение и за нефинансиране от други източници и негенериране на приходи от проекта.

Декларацията е неразделна част от Формуляра за кандидатстване и се попълва и подписва от официалния/те представител/и на кандидата. В случаите, когато кандидатът се представлява заедно от няколко физически лица, се попълват данните и Декларацията се подписва на всяка страница от всички тях.

2) Придружителни документи:

а) Декларация по чл. 7, ал. 7, т. 1 от на ПМС № 121/31.05.2007 - попълнена по образец (**Приложение В**) и подписана на всяка страница от **всички** лица, оправомощени да представляват **предприятието-кандидат (независимо от това дали заедно и/или поотделно, и/или по друг начин)** и вписани в Търговския регистър, или определени като такива в учредителния акт, когато тези обстоятелства не подлежат на вписване – **оригинал**.

б) Декларация за държавни помощи – попълнена по образец (**Приложение Г**, включващо и Указания и примери за попълване на декларацията) – **оригинал**.

в) Декларация за обстоятелства по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия – попълнена по образец (**Приложение Д**, включващо и Допълнителни указания и примери за попълване на декларацията) – **оригинал** (приложимо само в случаите, когато кандидатът е микро, малко или средно предприятие).

г) Декларация за категория на голямо предприятие - попълнена по образец (**Приложение Е**, включващо и Указания и примери за попълване на декларацията) – **оригинал** (приложимо само в случаите, когато кандидатът не покрива изискванията за микро, малко или средно предприятие по смисъла на чл. 3 и чл. 4 от ЗМСП).

ВАЖНО: Официалният/те представител/и на кандидата **няма/т право да упълномощава/т други лица да подписват и подават посочените декларации**, тъй като с тях се декларират данни, които деклараторът декларира в лично качество или данни за представляваното от него юридическо лице, като за верността им се носи наказателна отговорност, която също е лична.

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

Посочените Декларации следва да бъдат датирани преди подаване на проектното предложение по настоящата процедура.

Декларациите по т. б), в) и г) се попълват и подписат от официалния/те представител/и на кандидата. В случаите, когато кандидатът се представлява заедно от няколко физически лица, се попълват данните и декларациите се подписват от всички тях.

При деклариране на неверни данни от страна на кандидатите, Договарящият орган ще уведомява органите на прокуратурата.

д) Следните документи, относими и отразяващи разпределението на капитала за периода, за който се декларират данни в Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия и респективно в Декларацията за категория на голямо предприятие:

- *Книга за акционерите* - приложимо за акционерните дружества с поименни акции;
- *Дружествен договор* - приложимо за дружествата с ограничена отговорност, едноличните дружества с ограничена отговорност (учредителен акт), събирателните дружества и командитните дружества;
- *Книга за акционерите и устав* - приложимо за командитните дружества с акции;
- *Устав* - приложимо за кооперациите;

Посочените документи се представят **като копие, заверено от кандидата, в случай, че не са оповестени в търговския регистър**. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за търговския регистър, и посочените документи са оповестени в Търговския регистър, същите не следва да се прилагат към проектното предложение, като ще се проверяват по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър.

е) Удостоверение за актуално състояние на кандидата, издадено от съответния съд не по-рано от 3 месеца преди датата на подаване на проектното предложение – **копие, заверено от кандидата**. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за търговския регистър, Удостоверение за актуално състояние не следва да бъде прилагано към проектното предложение, като обстоятелството ще се проверява по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър.

ж) Удостоверение от Националния статистически институт (НСИ) относно кода на основната икономическа дейност на кандидата – **копие, заверено от кандидата**. В случай че кандидатът е регистриран по Закона за търговския регистър и кодът на икономическата дейност е вписан в търговския регистър¹⁹, Удостоверение от НСИ не следва да бъде прилагано към проектното предложение, като обстоятелството ще се проверява по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за Търговския регистър.

¹⁹ В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за търговския регистър, той следва да се увери, че кода на основната му икономическа дейност е вписан в търговския регистър към датата на подаване на проектното предложение по процедурата.

з) Най-малко две оферти²⁰ за всяка отделна инвестиция в активи (една оферта при липса на повече от един производител/доставчик на съответния дълготраен материален или нематериален актив, която липса следва да бъде надлежно обоснована в раздел II, т. 5.1.1. от Формуляра за кандидатстване) с предложена цена от производителя/доставчика – **оригинал²¹ или копие, заверено от кандидата.**

и) Отчет за приходите и разходите, Счетоводен баланс, Отчет за заетите лица, средствата за работна заплата и други разходи за труд, и Справка за приходите и разходите по видове икономически дейности за последната приключена финансова година към датата на подаване на проектното предложение по процедурата²² (в случай, че кандидатът е едноличен търговец и за него са приложими разпоредбите на чл. 32, ал. 3 от Закона за счетоводството, вместо Справка за приходите и разходите по видове икономически дейности, той следва да представи Справка за производството и продажбите на промишлени продукти²³ за последната приключена финансова година към датата на подаване на проектното предложение) – приложимо в случай че кандидатът има приключена финансова година – **копие, заверено от кандидата.** В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за търговския регистър и посочените документи са оповестени в търговския регистър към датата на кандидатстване, това обстоятелство ще се проверява по служебен път съгласно чл. 23, ал. 4 от Закона за Търговския регистър.

й) Годишна данъчна декларация с входящ номер от Национална агенция за приходите (НАП)²⁴ на кандидата за последната приключена финансова година към датата на подаване на проектното предложение по процедурата – приложимо в случай че кандидатът има приключена финансова година - **копие, заверено от кандидата.**

к) Счетоводна политика на предприятието – **копие, заверено от кандидата.**

л) В случаите, когато кандидатът претендира „иновативност” (съгласно определението в т. 1.3. от Насоките за кандидатстване) на процес/технология/продукт, внедрявани по проекта – документ/и, издаден/и от съответна браншова камара/асоциация, научна организация, висше

²⁰ В случай, че офертите са представени на чужд език, то те задължително следва да бъдат придружени от превод на български език, заверен от кандидата с подпис, печат и думите „Вярно с оригинала”.

²¹ Оригинал на оферта – оферта с мокър подпис и печат на издателя.

²² **Посочените документи са част от Годишния отчет за дейността на кандидата за последната приключена финансова година към датата на подаване на проектното предложение по процедурата. Съгласно чл. 92, ал.3, чл.219, ал.4, чл.252, ал.2, чл.259, ал.3 от ЗКПО и чл.51 от ЗДДФЛ, юридическите и физическите лица заедно с годишната данъчна декларация подават и Годишен отчет за дейността (в сила от 01.01.2010 г.).**

²³ Съгласно чл. 32, ал. 3 от Закона за счетоводството „Годишните финансови отчети на едноличните търговци, които не подлежат на задължителен независим финансов одит и на които размерът на нетните приходи от продажби за текущата година не надхвърля 100 000 лв., могат да се състоят само от отчет за приходите и разходите”. В случай, че кандидатът е едноличен търговец, за който са приложими разпоредбите на чл. 32, ал. 3 от Закона за счетоводството, той подава Годишен отчет за дейността на едноличните търговци, който включва „Справка за производството и продажбите на промишлени продукти”.

²⁴ В случай, че данъчната декларация е подадена по електронен път, кандидатите следва да представят копие от полученото електронно съобщение, което съдържа входящ номер и дата на подаване на декларацията – копие, заверено от кандидата.

учебно заведение, център за технологичен трансфер или др. подобна организация, потвърждение от производители или доставчици и др., който/които удостоверява/т иновативността на планирания процес/технология/продукт - **оригинал или копие, заверено от кандидата.**

ВАЖНО: Кандидатите следва да се уверят, че всички документи са представени в изискуемата форма (всички декларации са попълнени, датирани и подписани, в случаите когато се изисква даден документ да бъде представен като копие, заверено от кандидата – условието е изпълнено, като е поставен подпис, печат и думите „Вярно с оригинала”).

В случай че изискуемата форма на придружителните документи е „копие, заверено от кандидата”, но същите са представени в оригинал или нотариално заверено копие, проектното предложение няма да бъде отхвърлено за несъответствие с изискуемата форма.

В случай че кандидат не е представил някой от посочените **придружителни документи** или ги е представил, но не са в изискуемата форма, същите могат да бъдат изискани допълнително от Оценителната комисия. При липса и/или несъответствие с горния списък с изискуеми придружителни документи, същите ще бъдат изискани за допълнително предоставяне от страна на кандидатите само веднъж, като за целта ще бъде предоставян срок от 7 (седем) календарни дни от датата на получаване на писменото искане за предоставяне на допълнителни разяснения/документи. Допълнително изисканите документи трябва да бъдат получени в запечатан плик с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка на указания в писменото искане адрес на Договарящия орган. В случай, че документите се изпращат с препоръчано писмо или по куриер, копие от товарителницата следва да бъде изпратено по факс: (02) 80 75 308, в деня на изпращане на документите, като за валидна се счита датата на издаване на товарителницата.

В случай на непредставяне на изискан документ след изискването му, или повторното му представяне, но не в изискуемата форма, или представянето му, но след изтичане на определения срок от 7 календарни дни, респективно представянето на товарителница, издадена след изтичане на определения срок, проектното предложение ще бъде отхвърлено само и единствено на това основание.

Представената информация и документи в никакъв случай и при никакви обстоятелства не трябва да променят първоначалните условия на представените проектни предложения.

В случай че липсва някой от изброените по-горе **основни документи** (Формуляр за кандидатстване – Приложение А , Бюджет на проекта – Приложение Б), същите не могат да бъдат допълнително изисквани от кандидатите.

ВАЖНО! При деклариране на неверни данни от страна на кандидатите ще бъдат уведомявани органите на прокуратурата.

3.2. Къде и как се изпращат проектните предложения

Проектните предложения трябва да бъдат получени в запечатан плик с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка на адресите на териториалните звена на Междинното звено – ИАНМСП, изброени в Приложение У.

Проектни предложения, представени по друг начин (напр. по факс или ел.поща), няма да бъдат разглеждани.

Всички документи следва да бъдат представени **в 1 оригинал и 2 копия**. Придружителните документи следва да бъдат подредени в последователността, указана в приложения списък за проверка – раздел IV от Формуляра за кандидатстване. Формулярът за кандидатстване (Приложение А) и Бюджетът (Приложение Б) трябва да бъдат представени и на електронен носител. Електронното копие трябва да бъде попълнено във формат Word/Excel, а не сканирано. Електронният и хартиеният носител на проектното предложение трябва да бъдат изцяло идентични.

Основните документи (Формуляр за кандидатстване – Приложение А и Бюджет – Приложение Б, който включва 4 работни листа: „Общи допустими разходи”, „Източници на финансиране”, „Източници на финансиране deminimis”, „Допълнителни разходи, свързани с изпълнението на проекта”), **трябва да бъдат представени като отделни електронни файлове.**

Върху външния плик трябва да бъде отбелязан следният текст:

- Име, БУЛСТАТ/ЕИК, адрес, телефон, факс и електронна поща на кандидата;
- Наименование на проектното предложение;
- „За участие в процедура за подбор на проекти BG161PO003-2.1.10: „Подкрепа за предприятия и кооперации на хора с увреждания” по ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г.;
- Означението: „Да не се отваря преди началото на сесията по отваряне на проектни предложения по процедурата”.

Кандидатите трябва да се уверят, че проектните предложения са напълно окомплектовани и отговарят на изискванията, посочени в настоящите Насоки за кандидатстване.

При подаване на проектните предложения и получаването им от служителите на Договарящия орган, проектните предложения се регистрират в Информационната система за управление и наблюдение на средствата от Структурните инструменти на Европейския съюз (ИСУН). При приемане на проектното предложение върху плика се отбелязва регистрационния му номер.

Ако проектното предложение е подадено на ръка, служителят издава разписка за получаването му. За проектните предложения, получени по поща или куриер, се изпраща копие от разписката по факс или на указания адрес за кореспонденция на кандидата.

При подаване на проектното предложение на ръка, лицето-приносител на проекта, може по своя преценка да заяви извършването на предварителна проверка за окомплектованост на проектното предложение. Предварителната проверка се извършва от служителя, отговорен за приемането на проекта, като тя представлява проверка за наличието на документите, изброени в т. 3.1.1. Списък на документите за кандидатстване от настоящите Насоки, броя на приложените оригинали и копия, наличието на електронно копие и спазването на изискуемата форма за представяне на документите.

Кандидатите следва да имат предвид, че предварителната проверка не включва проверка относно съдържанието на изискуемите документи и не обвързва Оценителната комисия при извършване на оценката за административното съответствие и допустимостта на проектното предложение.

Когато е поискана предварителна проверка, проектното предложение се представя в незапечатан плик. В случай че при предварителната проверка се установи липсата на изискуем документ или наличието на документ, подаден във форма, различна от изискуемата, лицето-приносител на проектното предложение, може да подаде проекта след като го комплектова с всички изискуеми документи.

За предварителната проверка се съставя контролен лист съгласно Приложение 3, който се изготвя в два еднообразни екземпляра. Единият екземпляр от контролния лист се предоставя на лицето - приносител на проектното предложение, а другият екземпляр остава за Договарящия орган. На двата екземпляра на контролния лист се поставя дата, име и подпис на длъжностното лице, извършило проверката и на лицето - приносител на проектното предложение. Когато след извършване на предварителната проверка лицето - приносител желае да подаде проектното предложение, в плика се поставя попълнения контролен лист за извършената проверка и пликът се запечатва.

В случай на подаване на проектното предложение на ръка, лицето-приносител на проекта има право по своя преценка да заяви собственоръчно номериране на страниците на оригинала и копията на проектното предложение. В този случай, лицето-приносител на проектното предложение и служителя, отговорен за приемането на проекта собственоръчно номерират и подписват всяка страница на проектното предложение.

3.3. Краен срок за подаване на проектни предложения

Настоящата процедура за подбор на проекти се обявява като открита процедура за конкурентен подбор на проекти, с **определен срок за кандидатстване** съгласно чл. 12, ал. 7, т. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

3.4. Предоставяне на допълнителна информация

Преди представяне на проектните предложения, кандидатите могат да искат разяснения във връзка с процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ до 21 календарни дни преди крайния срок за подаване на проектните предложения. Допълнителни въпроси могат да се задават само по електронна поща или по факс на посочените по-долу адреси, като ясно се посочва наименованието на процедурата за подбор на проекти:

Адрес за електронна поща: op_investment_hu@sme.government.bg

Факс: (02) 80 75 308

Отговорите на въпросите на кандидатите ще бъдат публикувани на интернет страницата на Междинното звено - www.ibsme.org, в срок до 5 работни дни, считано от датата на тяхното получаване, но не по-късно от 11 календарни дни преди крайния срок за получаване на проектните предложения.

Публикуваните на интернет страницата на Междинното звено отговори на въпроси са задължителни за прилагане от страна на оценителната комисия по процедурата.

Не могат да се дават отговори, които съдържат становище относно съответствието на проект и/или кандидат с условията за кандидатстване. Няма да бъдат предоставяни отговори на въпроси, зададени по телефона. Няма да бъдат изпращани индивидуални отговори на зададени от кандидатите по процедурата въпроси.

ВАЖНО: Публикуваните на интернет страницата на Междинното звено - www.ibsme.org отговори на въпроси имат само пояснителен характер и не могат да изменят условията, посочени в настоящите Насоки за кандидатстване.

4. ПРОЦЕДУРА ЗА ПОДБОР НА ПРОЕКТИ

4.1. Оценяване и класиране на проектните предложения

Проверката, оценката и класирането на проектните предложения по настоящата процедура се извършва от Оценителна комисия, определена с акт на Ръководителя на Договарящия орган. Всички проектни предложения, получени в срок се оценяват в съответствие с Критериите и методологията за оценка на проектните предложения по процедурата - Приложение Ж към Насоките за кандидатстване. Не се допуска въвеждането на допълнителни критерии за оценка или изменение на критериите по време на провеждането на процедурата по оценка на постъпилите проектни предложения. Оценката на проектните предложения включва:

Етап 1: Оценка на административното съответствие и допустимостта;

Етап 2: Техническа и финансова оценка.

В случай, че в процеса на техническа и финансова оценка, проектното предложение **получи „0” точки** при оценката по показател „Реалистичност на дейностите по проекта от гледна

точка постигане на заложените резултати” или по показател „Реалистичност на предвидените разходи” посочени в таблицата за оценка по-долу (т. 4.1.3 от Насоките за кандидатстване), както и в Приложение Ж - Критерии и методология за оценка на проектните предложения по процедурата, **предложението ще бъде отхвърлено като несъответстващо на изискванията за качество на проектите по настоящата процедура.**

4.1.1. Оценка на административното съответствие и допустимостта

В процеса на оценка на административното съответствие и допустимостта на проектните предложения по процедурата, ще бъде проверявано дали:

- Проектното предложение се отнася за обявената процедура за подбор на проекти;
- Формулярът за кандидатстване отговаря на всички формални изисквания и на образеца, публикуван с настоящите Насоки за кандидатстване;
- Налице са всички основни и придружителни документи като последните са представени и попълнени съгласно изискванията, посочени в т. 3.1.1 от настоящите Насоки за кандидатстване;
- Оценката на допустимостта на кандидатите се извършва въз основа на Формуляра за кандидатстване и представените придружителни документи в съответствие с критериите, посочени в т. 2 от Насоките за кандидатстване.

В случай че кандидат не е представил някой от посочените **придружителни документи**, посочени в т. 3.2.1. от Насоките или ги е представил, но не са в изискуемата форма, същите могат да бъдат изискани допълнително от страна на Оценителната комисия. **Допълнително, Оценителната комисия може по всяко време да проверява декларираните от кандидатите данни, както и да изисква разяснения относно документите**, представени съгласно т. 3.2.1. от Насоките за кандидатстване, по-горе. Допълнителни документи/разяснения от кандидатите могат да бъдат изисквани само веднъж, като за целта ще бъде предоставян срок от 7 (седем) календарни дни от датата на получаване на писменото искане за предоставяне на допълнителни разяснения/документи.

Допълнително изискваните документи/разяснения трябва да бъдат получени в запечатан плик с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка на указания в писменото искане адрес на Договарящия орган. В случай че документите/разясненията се изпращат с препоръчно писмо или по куриер, копие от товарителницата следва да бъде изпратено по факс: (02) 80 75 308, в деня на изпращане на документите/разясненията, като за валидна се счита датата на издаване на товарителницата. В случай на непредставяне на изискан документ след изискването му, или повторното му представяне, но не в изискуемата форма, или представянето му, но след изтичане на определения срок от 7 календарни дни, респективно представянето на товарителница, издадена след изтичане на определения срок (в случаите когато документите са изпратени с препоръчано писмо или по куриер), проектното предложение ще бъде отхвърлено само и единствено на това основание. В

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие
Инвестираме във вашето бъдеще

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА РАМКА
2007 – 2013

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

случай на непредставяне на разяснения след изискването им, или представянето на разяснения, които потвърждават недопустимостта на кандидата и/или проекта, или представянето им, но след изтичане на определения срок от 7 календарни дни, респективно представянето на товарителница, издадена след изтичане на определения срок, проектното предложение ще бъде отхвърлено само и единствено на това основание.

Представената информация и документи в никакъв случай и при никакви обстоятелства не трябва да променят първоначалните условия на представените проектни предложения. **Всяка информация, предоставена извън официално изискваната от Оценителната комисия няма да бъде вземана под внимание.**

Само проектни предложения, преминали успешно оценка на административното съответствие и допустимостта подлежат на по-нататъшно разглеждане и оценка.

След приключване на оценката на административното съответствие и допустимостта, на интернет страниците на Управляващия и Договарящия орган (www.opcompetitiveness.bg и www.ibsme.org) се публикува списък с отхвърлените на този етап на оценка проектни предложения с посочени основания за това. Кандидатите, чиито проектни предложения са отхвърлени могат да подадат писмени възражения срещу недопускането им до по-нататъшна оценка пред оценителната комисия чрез Ръководителя на Договарящия орган в срок до 5 работни дни след публикуване на информацията за отхвърляне на проекта на посочените интернет страници.

4.1.2. Техническа и финансова оценка

Критериите за техническа и финансова оценка на проектите предложения са обособени в раздели и подраздели, както е указано в Таблицата с критерии за техническа и финансова оценка, по-долу. Критериите за техническа и финансова оценка на проектите предложения по процедурата са подробно указани в Приложение Ж към Насоките за кандидатстване – Критерии и методология за оценка на проектите предложения.

Критерии за техническа и финансова оценка на проектите предложения	Макс. брой точки	Източник на информация
I. Конкурентоспособност на предприятието преди изпълнението на проекта	29	Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 3.1, т. 3.2, т. 4.1, т. 4.2, т. 5.1, т. 5.2, т. 5.3, т. 6.1 и т. 6.2 Отчет за приходите и разходите, Счетоводен баланс и Справка за приходите и разходите по видове икономически дейности за последната приключена финансова година / за едноличните търговци, за които са приложими разпоредбите на чл. 32, ал. 3 от Закона за счетоводството - Справка за производството и продажбите на промишлени продукти за

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие
Инвестираме във вашето бъдеще

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА РАМКА
2007 – 2013

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

		последната приключена финансова година (в случай, че кандидатът има приключена финансова година)
1. Икономическа и финансова стабилност на кандидата	/14	Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 5.3 Отчет за приходите и разходите и Счетоводен баланс на кандидата за последната приключена финансова година (в случай, че кандидатът има приключена финансова година).
1.1. Коефициент на задлъжнялост преди изпълнението на проекта	6	Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 5.3 Счетоводен баланс на кандидата за последната приключена финансова година (в случай, че кандидатът има приключена финансова година). В случай, че кандидатът е новосъздадено предприятие и няма приключена финансова година, показателят се оценява въз основа на данните, посочени в Раздел I - т. 5.3 от Формуляра за кандидатстване.
1.2. Коефициентът на рентабилност на приходите от продажби преди изпълнението на проекта	4	Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 5.3 Отчет за приходите и разходите на кандидата за последната приключена финансова година (в случай, че кандидатът има приключена финансова година). В случай, че кандидатът е новосъздадено предприятие и няма приключена финансова година, показателят се оценява въз основа на данните, посочени в Раздел I - т. 5.3 от Формуляра за кандидатстване.
1.3. Коефициент на капитализация на активите преди изпълнението на проекта	4	Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 5.3 Отчет за приходите и разходите и Счетоводен баланс на кандидата за последната приключена финансова година (в случай, че кандидатът има приключена финансова година). В случай, че кандидатът е новосъздадено предприятие и няма приключена финансова година, показателят се оценява въз основа на данните, посочени в Раздел I - т. 5.3 от Формуляра за кандидатстване.
2. Пазарни позиции на кандидата преди изпълнението на проекта	/10	Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 6.1 и т. 6.2
2.1. Структура на реализация на продукцията по пазари (международен, национален, регионален пазар)	5	Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 6.1 и т. 6.2

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие
Инвестираме във вашето бъдеще

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА РАМКА
2007 – 2013

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

2.2. Приходи от износ на предприятието (%)	5	<p>Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 6.1</p> <p>Справка за приходите и разходите по видове икономически дейности за последната приключена финансова година / за едноличните търговци - Справка за производството и продажбите на промишлени продукти за последната приключена финансова година (в случай, че кандидатът има приключена финансова година).</p> <p>В случай, че кандидатът е новосъздадено предприятие и няма приключена финансова година, показателят се оценява въз основа на данните, посочени в Раздел I - т. 6.1 от Формуляра за кандидатстване.</p>
3. Иновационна и инвестиционна дейност на кандидата преди изпълнението на проекта	/5	Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 3, т. 4.1, т. 4.2, т. 5.1 и т. 5.2.
3.1 Иновационна дейност на кандидата преди изпълнението на проекта	2	Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 3, т. 4.1 и т. 5.2
3.2. Инвестиционна дейност на кандидата преди изпълнението на проекта	3	Формуляр за кандидатстване – Раздел I - т. 3, т. 4.2, т. 5.1 и т. 5.2
II. Степен на нарастване на конкурентоспособността на кандидата като ефект от изпълнението на проекта	25	<p>Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 7, т.4.5, т. 5.1.2</p> <p>Придружителни документи: Документ/и, издаден/и от съответна браншова камара/асоциация, научна организация, висше учебно заведение, център за технологичен трансфер или др. подобна организация, потвърждение от производители или доставчици и др. (оригинал или копие, заверено от кандидата), който/които удостоверява/т иновативността на планирания процес/технология/продукт – приложимо в случаите, когато кандидатът претендира „иновативност” съгласно определението в т. 1.3. от Насоките за кандидатстване.</p>
1. Подобрение на икономическите показатели на кандидата в резултат на изпълнението на проекта	3	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 7
2. Подобряване на пазарните позиции в резултат на изпълнението на проекта	2	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 7
3. Ефект от изпълнението на проекта	/15	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 4.5
3.1. Намаляване на себестойността на продукцията/ производствените разходи	5	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 4.5
3.2. Подобряване на качеството на съществуващата продукция/услуги, подобряване на пазарните позиции и въвеждане на нови	5	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 4.5

ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ
Европейски фонд
за регионално развитие
Инвестираме във вашето бъдеще

НАЦИОНАЛНА
СТРАТЕГИЧЕСКА
РЕФЕРЕНТНА РАМКА
2007 – 2013

ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА
„Развитие на конкурентоспособността
на българската икономика” 2007-2013
www.opcompetitiveness.bg

<i>продукти/услуги</i>		
3.3. Увеличаване на производствения капацитет и приходите от продажби	5	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 4.5
4. Иновативност на въвеждания продукт/услуга	5	Формуляр за кандидатстване – Раздел II, т. 5.1.2. Придружителни документи: Документ/и, издаден/и от съответна браншова камара/асоциация, научна организация, висше учебно заведение, център за технологичен трансфер или др. подобна организация, потвърждение от производители или доставчици и други, който/които удостоверява/т иновативността на планирания процес/технология/продукт – приложимо в случаите, когато кандидатът претендира „иновативност” съгласно определението в т. 1.3. от Насоките за кандидатстване.
III. Съответствие на проекта с целите на процедурата и стратегията за развитие на предприятието	15	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 4.1, т. 4.2, т. 4.3
1. Съответствие на проекта с целите на процедурата	2	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 4.1
2. Съответствие на дейностите с идентифицираните нужди на кандидата	10	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 4.2
3. Съответствие на целите на проекта със стратегията за развитие и целите на предприятието	3	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 4.3.
IV. Реалистичност на дейностите, бюджета, времевата рамка и устойчивост на резултатите	25	Формуляр за кандидатстване – Раздел II, т. 3, т. 5.1, т. 5.2, т. 5.3, т. 6, т. 8 и т. 9 Бюджет (Приложение Б към Насоките за кандидатстване) Придружителни документи (оферти за предвидените за закупуване ДМА/ДНА; Счетоводна политика на кандидата)
1. Реалистичност на дейностите по проекта от гледна точка постигане на заложените резултати	10	Формуляр за кандидатстване – Раздел II, т. 5.1, т. 5.2, т. 5.3, т. 8 и т. 9
В случай, че проектното предложение получи „0” точки по показател „Реалистичност на дейностите по проекта от гледна точка постигане на заложените резултати”, предложението ще бъде отхвърлено като несъответстващо на изискванията за качество на проектите по настоящата процедура.		
2. Реалистичност на предвидените разходи (съпоставка с посочените цени на съответните стоки/услуги в приложените оферти)	10	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 3, т. 5.1, т. 5.2 и т. 5.3 Бюджет (Приложение Б към Насоките за кандидатстване) Придружителни документи (оферти за

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
--	---	---

		предвидените за закупуване ДМА/ДНА; Счетоводна политика на кандидата)
В случай, че проектното предложение получи „0” точки по показател „Реалистичност на предвидените разходи”, предложението ще бъде отхвърлено като несъответстващо на изискванията за качество на проектите по настоящата процедура.		
3. Реалистичност на плана за действие на проекта	3	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 6
4. Устойчивост на резултатите по проекта	2	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 9
V. Съответствие с хоризонталните политики на ЕС (вкл. опазване на околната среда, равни възможности, социално включване, заетост)	6	Формуляр за кандидатстване – Раздел II - т. 10
Максимален брой точки:	100	

Следва да се има предвид, че при оценка на съответствието на проектните предложения с хоризонталните политики на ЕС, максимален брой точки по т. V от критериите за оценка ще получат проектни предложения:

- пряк резултат, от които е създаването на нови работни места;
- пряк резултат, от които е постигане на положителен ефект върху околната среда;
- които предвиждат спазване на принципа на равнопоставеност и превенция на дискриминацията. Европейската Общност насърчава равнопоставеността, както между мъжете и жените, така и между представителите на различните малцинствени групи и се стреми да отстрани всички дейности, водещи до неравнопоставеност (чл. 2 и 3 от Договора за създаване на Европейската общност). В този контекст, настоящата процедура е отворена за всички кандидати, които отговарят на условията, посочени в т. 2.1 от Насоките, независимо от техния пол, етническа принадлежност или вид увреждане. С цел изпълнение на целите за равнопоставеност е задължително съблюдаването от страна на бенефициентите на индикатори, отчитащи равнопоставеността при изпълнението на проекта;
- пряк резултат, от които е насърчаване на използването на информационни и комуникационни технологии.

Във Формуляра за кандидатстване (раздел II, т. 8), кандидатите трябва да представят информация за индикаторите за измерване на постигнатите резултати от изпълнението на проекта. Освен индикаторите, относими към конкретния проект, кандидатите следва задължително да включат информация за следните индикатори:

- нарастване на производствения капацитет на предприятието (%);
- намаляване на средната възраст на технологичното оборудване (%);
- подкрепени предприятия, които въвеждат нови технологии (брой);
- създадени нови работни места (брой, включително за мъже/за жени);
- реализирани инвестиционни проекти (брой);

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

- създадени инвестиции със средства от безвъзмездната финансова помощ по проекта (в лева);
- проекти в подкрепа на бизнеса, предприемачеството и новите технологии (брой).

Допълнително могат да бъдат предвидени и други индикатори на ниво Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г. съгласно Приложение № 3 на оперативната програма (Приложение X към Насоките за кандидатстване), относими към съответното проектно предложение. При изпълнение на проектите, бенефициентите следва да отчитат степента на постигане на индикаторите, съгласно изискванията, посочени в Оперативното ръководство за изпълнение на проектите по процедурата.

По време на оценката, предложените индикативни цени за услуги и инвестиции в активи ще подлежат на проверка от страна на Оценителната комисия по отношение на реалистичност спрямо средните пазарни цени за аналогични доставки/услуги и чрез сравнение с представените от кандидата оферти за активи.

Извън тази проверка, е възможно да бъдат установени и други обстоятелства, които да изискват допълнителни разяснения и информация от страна на кандидатите относно декларираните обстоятелства и представените документи, съгласно т. 3.1.1 от Насоките за кандидатстване. Допълнителни разяснения от кандидатите могат да бъдат изисквани само веднъж, като за целта ще бъде предоставян срок от 3 (три) календарни дни от датата на получаване на писменото искане за това. Допълнително изисканите разяснения трябва да бъдат получени в запечатан плик с препоръчана поща, по куриер или да бъдат доставени на ръка на указания в писменото искане адрес на Договарящия орган. В случай, че разясненията се изпращат с препоръчно писмо или по куриер, копие от товарителницата следва да бъде изпратено по факс: (02) 80 75 308, в деня на изпращане на разясненията, като за валидна се счита датата на издаване на товарителницата. Предоставяната допълнителна информация (в случай на изискване) не следва да съдържа елементи, водещи до подобряване на първоначалното проектно предложение. При непредставяне на изискваната допълнителна информация или разяснения в срок, респективно представянето на товарителница, издадена след изтичане на определения срок, проектното предложение ще бъде отхвърлено само и единствено на това основание и няма да бъде оценявано по-нататък. Всяка информация, предоставена извън официално изискваната от Оценителната комисия, няма да бъде вземана под внимание.

ВАЖНО: Техническата и финансова оценка на проектите включва проверка и оценка на реалистичността, ефективността и допустимостта на всички предвидени дейности и разходи. В случай, че в процеса на техническа и финансова оценка оценителната комисия установи наличието на обстоятелства (напр. включени в проектното предложение недопустими и/или неефективни дейности, недопустими и/или нереалистични разходи, дублиране на заложените дейности и/или разходи и др.), това може да доведе до изменение на

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

бюджета на проектното предложение. Следва да се има предвид, че допустимите промени в бюджета **не могат** да доведат до увеличаване на размера на безвъзмездната финансова помощ, както и до промяна в процента на съфинансиране от ОП „Конкурентоспособност”.

В случай че проектното предложение **получи „0” точки** при оценката по показател „Реалистичност на дейностите по проекта от гледна точка постигане на заложените резултати” или по показател „Реалистичност на предвидените разходи” посочени в таблицата по-горе (т. 4.1.2), както и в Приложение Ж „Критерии и методология за оценка на проектните предложения”, **предложението ще бъде отхвърлено като несъответстващо на изискванията за качество на проектите по настоящата процедура.**

Поради това, в интерес на кандидата е да планира дейности и да представи бюджет, реалистични и ефективни от гледна точка на целта на проекта и планираните разходи.

4.2. Процедура за уведомяване и сключване на договори за безвъзмездна финансова помощ

Уведомяване относно решението на Договарящия орган

Решение за отхвърляне на дадено предложение или за неотпускане на безвъзмездна финансова помощ ще бъде взето на следните основания:

- Предложението е непълно или не отговаря в други отношения на поставените условия за административно съответствие;
- Кандидатът не отговаря на условията за допустимост;
- Проектът не отговаря на условията за допустимост (например, не е спазен максималният срок за изпълнение на проекта, исканата сума на безвъзмездна финансова помощ надвишава максимално допустимия размер и т.н.);
- Проектното предложение е получило „0” точки по показател „Реалистичност на дейностите по проекта от гледна точка постигане на заложените резултати” или по показател „Реалистичност на предвидените разходи”;
- Въпреки че проектното предложение покрива критериите за качество, е налице изчерпване на предвидените средства по процедурата за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.
- Не са били спазени други критерии, посочени в Насоките за кандидатстване.

Договарящият орган уведомява писмено неуспелите кандидати в срок до 15 работни дни от издаването на решението. В срок до 10 работни дни от получаване на уведомлението, неуспелите кандидати могат да поискат допълнителни разяснения относно основанията за отхвърляне на проектните им предложения.

ВАЖНО: Решението на Договарящия орган да отхвърли дадено проектно предложение или да не отпусне безвъзмездна финансова помощ е окончателно. Договарящият орган не носи отговорност ако поради грешни и/или непълни данни за кореспонденция, предоставени от самите кандидати, те не получават кореспонденцията с Договарящия орган.

Сключване на договори за безвъзмездна финансова помощ

Съгласно чл. 29, ал.2 от ПМС № 121/31.05.2007 г., Договарящият орган уведомява писмено всички одобрени кандидати за решението си в срок до **15 работни дни от издаване на решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ**, като ги информира какви допълнителни документи и в какъв срок трябва да ги представят за доказване на обстоятелствата по чл. 7, ал. 7, т. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

За целта със Заповед на Ръководителя на Договарящия орган се назначава екип по договаряне, който изготвя уведомления до одобрените за финансиране кандидати, съдържащи покани за сключване на договор съгласно предварително определен график и за представяне на следните документи в съответствие с чл. 7, ал. 7, т. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г.:

1. Удостоверение, потвърждаващо, че кандидатът не е обявен и не е в процедура по несъстоятелност, издадено от съответния съд не по-рано от 3 месеца преди датата на представянето му - **оригинал или копие, заверено от кандидата**. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър, екипът по договаряне извършва служебна проверка на обстоятелството по реда на чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър;
2. Удостоверение, потвърждаващо, че кандидатът не е в процедура по ликвидация, издадено от съответния съд не по-рано от 3 месеца преди датата на представянето му - **оригинал или копие, заверено от кандидата**²⁵. В случай, че кандидатът е регистриран по Закона за Търговския регистър, екипът по договаряне извършва служебна проверка на обстоятелството по реда на чл. 23, ал. 4 от Закона за търговския регистър;
3. Удостоверение от Националната агенция по приходите, че кандидатът няма просрочени задължения (издадено не по-рано от 3 месеца преди датата на представянето му) или план за разсрочено погасяване на задълженията, когато има такива - **оригинал или копие, заверено от кандидата**;
4. Свидетелство за съдимост на **всички лица**, представляващи кандидата и вписани в Търговския регистър, или определени като такива в учредителния акт, когато обстоятелството не подлежи на вписване, издадено не по-рано от 3 месеца преди датата на представянето му - **оригинал или копие, заверено от кандидата**.

Когато за някои от горепосочените лица, свидетелството за съдимост подлежи на издаване от чуждестранен орган, същото се представя в легализиран превод - **оригинал или копие, заверено от кандидата**.

5. Нотариално заверено пълномощно, в случаите, когато договорът за безвъзмездна финансова помощ ще бъде подписан от лице, различно от законния/ите представител/и

²⁵ Представянето на Удостоверение, потвърждаващо, че кандидатът не е обявен в процедура по ликвидация е неприложимо за едноличните търговци.

на кандидата, съгласно Удостоверението за актуално състояние или вписванията в Търговския регистър – **оригинал или нотариално заверено копие.**

Посочените документи се представят от одобрените кандидати при сключване на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като преди представяне на договорите за подпис, екипът по договаряне ще извършва проверка за съответствие на кандидатите с изискванията на чл. 7, ал. 1, ал. 2 и ал. 3 на ПМС № 121/31.05.2007 г. въз основа на представените документи. Срокът за представяне на посочените документи не може да бъде по-кратък от 5 (пет) работни дни.

В случай че кандидат се яви за подписване на договор с липсващ/и изискуем/и документ/и и/или несъответстващ/и на изискванията документ/и и декларира в писмен вид причините за това, като приложи/приведе доказателства, че непредставянето на съответния/те документ/и е по независещи от кандидата причини, екипът по договаряне указва допълнителен срок за представяне на необходимите документи.

Договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се сключват с всички кандидати, които представят липсващите и/или несъответстващите на изискванията документи в рамките на допълнително указания срок. С кандидатите, които не представят липсващите документи или отново представят документи, които не съответстват на изискванията, не се сключват договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като на тяхно място ще бъдат поканени за договаряне съответният броя кандидати от резервния списък (в случай, че такъв е съставен), по поредността на класирането им до изчерпване на общия наличен бюджет по процедурата.

Когато при извършване на проверката по същество на представените от кандидатите, документи при сключване на договор за безвъзмездна помощ, се установи несъответствие между декларираните данни на етап кандидатстване и информацията, посочена в представените документи, договор за безвъзмездна финансова помощ не се сключва, като за договаряне ще бъдат поканени съответният броя кандидати от резервния списък (в случай, че такъв е съставен), по поредността на класирането им до изчерпване на общия наличен бюджет по процедурата.

При установяване на декларираните неверени данни от страна на кандидатите по процедурата, ще бъдат уведомявани органите на прокуратурата.

Ако кандидат по одобрен за финансиране проект откаже сключване на договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, се пристъпва към сключване на договор с кандидатите от резервния списък (в случай че такъв е съставен) по поредността на класирането им, до изчерпване на наличния бюджет по процедурата.

Ръководителят на Договарящия орган взема мотивирано решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, и ако преди момента на сключването на договора:

- кандидатът не сключи договор в срока, определен в поканата;
- се установи надхвърляне на прага на допустимите държавни/минималните държавни помощи.

Проверка за липса на двойно финансиране

Преди сключването на договорите за безвъзмездна финансова помощ, екипът по договаряне извършва служебно кръстосана проверка на дейностите, предложени от потенциалните бенефициенти на помощта от ОП „Конкурентоспособност” с оглед избягване на двойно финансиране на дейности.

За извършване на проверката екипът по договаряне използва:

- Декларация за държавни помощи (Приложение Г към Насоките за кандидатстване);
- Декларация, че кандидатът е запознат с условията за кандидатстване, че не е предприятие в затруднение, за нефинансиране от други източници и негенериране на приходи от проекта (Раздел III от Формуляра за кандидатстване);
- Информацията по чл. 37 от ПМС № 121/31.05.2007 г., подлежаща на публикуване на Интернет страниците на МЗ, на УО и на Единния информационен портал за обща информация за управлението на Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз в Република България;
- При съмнение за непълна или невярна информация, предоставена от кандидатите, екипът по договаряне има право да отправя писмени искания/запитвания до договарящия орган, сключил договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по проект със същия кандидат относно предоставяне на допълнителна информация за характера на финансираните дейности;
- Други способи, които по преценка на екипа по договаряне по процедурата са приложими за проверка за липса на двойно финансиране.

Ако в резултат на извършената проверка, се установи наличие на двойно финансиране на проект или на дейности от проекта, Ръководителят на Договарящия орган взема мотивирано решение за отказ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, на основание чл. 31 от ПМС № 121/31.05.2007 г.

При сключване на договор за безвъзмездна финансова помощ, бенефициентът подписва Декларация за нередности (**Приложение К към Насоките за кандидатстване**). **В случай, че към датата на сключване на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ са настъпили промени в декларираните обстоятелства на етап кандидатстване в Декларацията за държавни помощи (Приложение Г), Декларацията по чл. 7, ал. 7, т. 1 от ПМС 121/31.05.2007 - (Приложение В), Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от ЗМСП (Приложение Д)/ респективно Декларацията за категория на голямо предприятие (Приложение Е), както и в Декларацията съгласно Раздел III от Формуляра за кандидатстване, същите се попълват и представят отново.**

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
--	---	---

Всички посочени декларации са неразделна част от договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

След издаване на решението на Ръководителя на Договарящия орган за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, кандидатите по настоящата процедура за подбор на проекти имат право да поискат допълнителни разяснения в срок до 10 (десет) работни дни от получаване на уведомлението за отхвърляне на проектното предложение, или да подадат жалби/възражения, касаещи дадено проектно предложение по процедурата.

Жалби/възражения/искания за допълнителни разяснения, касаещи дадено проектно предложение по настоящата процедура могат да бъдат подавани писмено до Ръководителя на Договарящия орган, включително по електронна поща на следния адрес: [jalbi@sme.government.bg](mailto:jalbi@ sme .government .bg). Постъпилите възражения/жалби/искания за разяснения се разглеждат като се извършва необходимата проверка и се изпраща отговор до подателя на възражението/жалбата/искането, съдържащ конкретните основания за отхвърляне на съответното проектно предложение.

Управляващият орган и Междинното звено поддържат регистър на случаите на предоставяне на невярна и/или подвеждаща информация от кандидати в процедури по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Конкурентоспособност” и/или от бенефициентите на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Конкурентоспособност”, които при изпълнение на договор, сключен по проект финансиран от Европейския фонд за регионално развитие, предоставят невярна и /или подвеждаща информация.

Всеки кандидат може да подаде до Ръководителя на Управляващия орган или до Ръководителя на Договарящия орган сигнал за предоставяне на невярна и/или подвеждаща информация от кандидати в процедури по предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Конкурентоспособност” и/или от бенефициентите на безвъзмездна финансова помощ по ОП „Конкурентоспособност”, които при изпълнение на договор, сключен по проект финансиран от Европейския фонд за регионално развитие, предоставят невярна и /или подвеждаща информация за вписване в регистъра и проверка.

ИНДИКАТИВЕН ПЛАН-ГРАФИК ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЦЕДУРАТА

- ▶ **11.12.2010 г.** – Стартира приемането на проектни предложения по процедурата
- ▶ Провеждане на информационни дни за представяне на процедура BG161PO003-2.1.10 „Подкрепа за предприятия и кооперации на хора с увреждания” – съгласно график, който ще бъде оповестен на интернет страницата на Управляващия орган и Междинното звено – www.opcompetitiveness.bg и www.ibsme.org.

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
---	---	--

- ▶ **14.03.2011 г., 16:00 ч.** – Краен срок за набиране на проектни предложения по процедурата.
- ▶ Съгласно чл. 24, ал. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г. за определяне на реда за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, **оценката** на проектните предложения **се извършва в срок до 3 месеца** от момента на издаването на акта за определяне на състава на оценителна комисия по процедурата.
- ▶ Съгласно чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г. **в срок до 20 работни дни** след като получи доклада на Оценителната комисия от оценката на проектните предложения, постъпили и оценени през съответната сесия, Ръководителят на **ДО взема мотивирано решение²⁶** за:
  - одобряване на доклада и предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по предложените проекти;
  - връщане на доклада за преразглеждане, като посочва основанията за това;
  - отхвърляне на доклада и прекратяване на процедурата, като посочва основанията за това.
- ▶ Съгласно чл. 29, ал. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г. в срок от 15 работни дни от издаването на решението за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ ДО уведомява писмено одобрените кандидати и ги информира какви допълнителни документи и в какъв срок трябва да представят в съответствие с чл. 7, ал. 7, т. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г.
- ▶ Съгласно чл. 29, ал. 3 от ПМС № 121/31.05.2007 г. ДО **уведомява писмено неуспелите кандидати в срок 15 работни дни** от вземането на решение за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, като посочва основанията за отхвърлянето им.
- ▶ Съгласно чл. 36, ал. 1 от ПМС № 121/31.05.2007 г. **в срок до 30 дни след влизането в сила на решението** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, Договарящият орган предлага на бенефициентите по одобрените за финансиране проекти да подпишат договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.
- ▶ **Договорите** за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура **влизат в сила от датата на подписването им** от страните.

²⁶ Съгласно чл. 27, ал. 3 от ПМС № 121/31.05.2007 г., когато в рамките на сроковете по чл. 27, ал. 1 и ал. 2 възникне съмнение за наличие на двойно финансиране, сроковете за вземане на решение от страна на Ръководителя на Договарящия орган съгласно чл. 27, ал. 1 и ал. 2 от ПМС № 121/31.05.2007 г. се удължават с 10 работни дни.

5. ОБЩИ ПРАВИЛА ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ПРОЕКТИТЕ

Правата и задълженията, които възникват за бенефициента са описани в приложения образец на Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г. (**Приложение И**) и Общите условия към финансираните по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (**Приложение Й**). **В процеса на изпълнение на проектите, бенефициентите следва да се придържат към правилата и процедурите, описани в Оперативното ръководство за изпълнение на договорите за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, разработено за целите на настоящата процедура.**

Изпълнението на проекта, за който е поискана безвъзмездна помощ, започва или от датата на влизането в сила на договора за безвъзмездна финансова помощ или от датата посочена в чл. 2.2. от Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, но не по-късно от 1 /един/ месец след датата на подписването на договора от двете страни. Всички дейности по проекта следва да бъдат изпълнени в рамките на срока за изпълнение на договора, с изключение на дейностите, свързани с ползването на консултантски услуги по изготвяне на проектното предложение по процедурата, които следва да бъдат извършени преди датата на подаване на проекта и след датата на обявяване на настоящата процедура.

Всеки кандидат може да подаде сигнал за наличие на нередности и/или измами или съмнение за нередности и/или измами при провеждане на процедурата за предоставяне на безвъзмездна помощ и/или при изпълнение, съответно отчитане на проекта по реда и при условията, установени в чл. 4 – чл. 10 от Наредбата за определяне на процедурите за администриране на нередности по фондове и програми, съфинансирани от Европейския съюз и съгласно подписаната от него Декларация за нередности (Приложение К към Насоките за кандидатстване).

5.1. Специфични условия за изпълнението на проекта

Бенефициентът е задължен да докладва и отчита изпълнението на проекта в съответните отчетни форми и документи, приложени към Оперативното ръководство за изпълнение на договорите по процедурата.

Всички допустими разходи (надлежно доказани със съответната фактура или друг счетоводен документ с еквивалентна доказателствена стойност), могат да бъдат представени за плащане само веднъж – т.е. разходите, за които е поискана безвъзмездна финансова помощ, не могат да бъдат предоставяни за плащане към други източници.

Бенефициентът е задължен да осигури директен достъп (както по време на изпълнението на проекта, така и след неговото приключване) на представители на Договарящия орган и/или

Управляващия орган, и/или други одитиращи институции с цел извършването на проверка на място на резултатите от изпълнението на проекта.

Бенефициентът е задължен да поддържа отделна аналитична сметка и счетоводна документация за допустимите разходи по проекта и използването на средствата от безвъзмездната финансова помощ. За повече информация относно сертифициране на разходите вижте Указания на Министерство на финансите ДНФ 05/21.10.2010 г. относно сертифициране на разходите по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз – Приложение П към Насоките за кандидатстване.

В съответствие с Указания на министъра на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. относно третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, издадени на основание §6 от Преходните и заключителни разпоредби на ПМС № 62/21.03.2007 г. за приемане на национални правила за допустимост на разходите по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз, бенефициентите са отговорни за администриране на процеса на определяне на данък върху добавената стойност като допустим разход. ПМС № 62/21.03.2007 г. въвежда понятието „възстановим данък добавена стойност” и го определя като недопустим разход за съфинансиране от Структурните фондове и Кохезионния фонд на ЕС. Бенефициентите са длъжни да следват Указанията на министъра на финансите (Приложение О към настоящите Насоки за кандидатстване) за определянето на ДДС като „възстановим” и следователно недопустим разход по ОП „Конкурентоспособност” и настоящата процедура, или като „невъзстановим” и следователно допустим разход по ОП „Конкурентоспособност” и настоящата процедура при оформянето на исканията за плащане, документалната отчетност, както и всички други свои задължения по Указанията във връзка с получаване на средства по настоящата процедура.

Бенефициентът е задължен да съхранява всички документи, свързани с изпълнението на проекта в срок от три години след приключването на оперативната програма, съгласно чл. 90, (1) от Регламент на Съвета № 1083/ 2006.

5.2. Окончателен размер на безвъзмездната финансова помощ

Максималният размер на безвъзмездната финансова помощ задължително се фиксира в Договора за безвъзмездна финансова помощ. Фиксираният в договора размер на безвъзмездна финансова помощ се основава на бюджета, който е предварителна оценка на размера на допустимите разходи, необходими за изпълнението на проекта. Фиксираният в договора размер на безвъзмездната финансова помощ е окончателен, но действителният размер на подлежащата на изплащане помощ се определя след приключване на всички допустими дейности по проекта и зависи от тяхното надлежно удостоверяване и одобряване на действително извършените разходи.

5.3. Невъзможност да се изпълнят целите на проекта

Ако бенефициентът не може да изпълни дейностите, заложен в договора, Договарящият орган има правото да не извърши плащанията цялостно или частично в зависимост от невъзможността за изпълнение на задълженията от страна на бенефициента.

5.4. Промени в договора и бюджета

Изменение на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се извършва чрез сключване на Анекс (допълнително споразумение) към договора по взаимно съгласие на страните, с изключение на случаите и при условията, предвидени в чл. 8 от Общите условия към финансираните по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (Приложение Й към Насоките за кандидатстване и неразделна част от договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ). Анексът към договора не може да нарушава конкурентните условия, съществуващи към момента на сключване на договора и равното третиране на бенефициентите.

Недопустими са промени в бюджета на договора, водещи до увеличаване на първоначално договорения процент и размер на безвъзмездната финансова помощ по договора и/или водещи до превишаване на средствата по бюджетни пера, за които има предварително определен максимален размер, както и прехвърляне на средства между компоненти, за които безвъзмездната финансова помощ се предоставя в различен интензитет и/или режим на държавна/минимална помощ.

5.5. Наблюдение на изпълнението на проектите и постигане на заложените резултати

Съгласно правилата на Регламент 1083/2006 (чл. 60 (b)) и 1828/2006 (чл. 13(2)), Управляващият орган следва да извършва проверки за удостоверяване на административните, финансовите, техническите и физическите аспекти от изпълнението на проектите. Управляващият орган делегира тези си правомощия на Междинното звено като това делегиране на права не лишава Управляващия орган от правото по негова преценка да извършва част от тези проверки самостоятелно. Проверките могат да бъдат както административни – проверка на документи, предоставени във връзка с възстановяване на разходи, така и проверки на място за изпълнение на дейностите, заложен по проекта. Проверките се извършват на 100 % от проектите, като включват техническа и финансова проверка.

5.6. Отчитане на проекта

Бенефициентът трябва да води точна и редовна документация и счетоводни отчети, отразяващи изпълнението на проекта, използвайки подходяща система за документация и счетоводно отчитане. В хода на изпълнение и при приключването на дейностите по проекта бенефициентът е задължен да изготви и представи на Междинното звено **междинни и финални технически и финансови отчети** (съгласно образците, приложени към

Оперативното ръководство за изпълнение на договорите по процедурата) относно неговото изпълнение и постигнати резултати. Тези отчети трябва да посочват и постигането на резултатите и целите на проекта чрез предварително зададените индикатори, както и да показват реалното изпълнение на заложените очаквани резултати. Отчетите трябва да описват и основните проблеми, възникнали по време на изпълнението на проекта, както и как тези проблеми са били решени или причините за това да не бъдат преодолени. В случай, че не са постигнати предварително заложените резултати от проекта, бенефициентът трябва да предостави подробно обяснение/обосновка за причините.

Допълнително, в хода на изпълнение на проекта Ръководителят на Междинното звено и/или Ръководителят на Управляващия орган, могат да изискат от бенефициента да предостави доклади и/или допълнителна информация относно напредъка, постигнат по проекта.

Всички писмени инструкции и указания на Ръководителя на Междинното звено или Ръководителя на Управляващия орган, свързани с изпълнението на проекта, включително такива, представяни след влизането в сила на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ, имат задължителен характер за бенефициентите по настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ.

5.7. Плащане

По настоящата процедура за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ се предвиждат 3 варианта на плащане, както следва:

Вариант 1 (с авансово плащане, междинни и окончателно плащане):

Бенефициентите по настоящата процедура имат право да получат авансово плащане като представят пред Договарящия орган искане за плащане по договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ (Приложение Л). Авансовото плащане може да бъде в размер до 20% от общия размер на безвъзмездната финансова помощ. Условие за неговото извършване е предоставянето на банкова гаранция от страна на бенефициента (Приложение М към Насоките за кандидатстване), покриваща пълния размер на исканата авансова сума и Финансова идентификационна форма (съгласно образеца, приложен към Оперативното ръководство за изпълнение на договорите по процедурата).

След представяне на посочените документи, Договарящият орган превежда размера на авансовото плащане по банкова сметка на бенефициента, открита за целите на проекта. Бенефициентът може да използва средствата по тази сметка съгласно условията, определени в договора за откриването ѝ. Той има право да поиска междинно плащане чрез представяне за одобрение на междинен технически и финансов отчет при реално изпълнени действия с материален резултат и съответни извършени и платени разходи. За да получи исканата сума, бенефициентът трябва да представи доказателствени документи, които удостоверяват изпълнението на отчитаните дейности/действията и изразходването на средствата. Документите се проверяват, разходите се верифицират и на бенефициента се изплаща тази

част от изразходваните средства, която отговаря на процента на безвъзмездната финансова помощ, посочен в договора. **Общият размер на авансовото и междинните плащания не може да надхвърля 80 % от стойността на безвъзмездната финансова помощ.**

Размерът на окончателното плащане се изчислява след приключване на проекта, одобряване на финалния технически и финансов отчет като се приспадат сумите по отпуснатите авансови и междинни плащания.

Заявяването на авансово плащане от страна на бенефициентите не е задължително.

Вариант 2 (само междинни плащания и окончателно плащане):

В този случай бенефициентът първоначално заплаща всички разходи по изпълнение на проекта за определен период. За да получи исканата сума за междинно плащане, бенефициентът трябва да представи за одобрение междинен технически и финансов отчет при реално изпълнени действия с материален резултат и съответни извършени и платени разходи. Отчетът трябва да съдържа доказателствени документи, които удостоверяват изпълнението на отчитаните дейностите/действията и изразходването на средствата (съгласно образците, приложени към Оперативното ръководство за изпълнение на договорите по процедурата). Документите се проверяват, разходите се верифицират и на Бенефициента се изплаща тази част от изразходваните средства, която отговаря на процента на безвъзмездна финансова помощ, посочена в договора. **Общият размер на междинните плащания не може да надхвърля 80 % от стойността на безвъзмездната финансова помощ.** Размерът на окончателното плащане се изчислява след приключване на проекта, одобряване на финалния технически и финансов отчет като се приспадат сумите по отпуснатите междинни плащания.

Вариант 3 (само окончателно плащане):

Окончателното плащане в размер на общата стойност на безвъзмездната помощ, изчислена като се приложи процента, посочен в чл. 3.2. от Договора за предоставяне на безвъзмездна помощ към общите верифицирани разходи. То се извършва след одобрението на финалния отчет от страна на Договарящия орган, в съответствие с чл. 2.4 и чл. 2.5 от Общите условия към финансираните по ОП „Конкурентоспособност” договори, придружен с искане за плащане, подадено в съответствие с образец на Договарящия орган, в срока и при условията по чл. 5 от ПМС № 179/2010 г. за определяне на механизма за верифициране на разходите и изплащане на безвъзмездна финансова помощ по оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз /ПМС № 179/2010 г./.

За изчисляване на помощта платима на няколко вноски/траншовете (т.е. когато кандидатът предвижда да ползва авансово и/или междинно/и плащане/ия, както е посочено в т. 5.7 от Насоките за кандидатстване), помощта следва да бъде скантирана до нейната стойност към момента на предоставянето, при използване на референтния лихвен процент, използван за

нуждите на държавните помощи, приложим към датата на предоставяне на помощта в съответствие с чл. 4, параграф 1 от Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и с чл. 2, пар. 3 от Регламент No 1998/2006.

Референтният лихвен процент се актуализира периодично от Европейската комисия, когато основният лихвен процент се различава през годината с повече от 15% от средния основен лихвен процент за последните три месеца. Референтният лихвен процент за Република България за съответния период се оповестява на следния интернет адрес:

http://www.stateaid-bg.com/finance/opencms/finance/eu_normi/drugi/index.html.

Скотирането ще се извършва от Управляващия орган с оглед гарантиране, че предоставената безвъзмездна финансова помощ ще бъде съобразена с интензитета за помощта, предвиден в регионалната карта за държавна помощ за България, и с праговете и интензитетите за регионална помощ, установени в Регламент на Комисията (ЕО) № 800/2008 и в Регламент No 1998/2006, както и за докладване на помощта.

5.8. Мерки за информизиране и публичност

Всички бенефициенти трябва да прилагат подходящи мерки за публичност и информизираност съгласно правилата на Регламент (ЕО) № 1828/2006 на Комисията от 8 декември 2006 г. относно реда и начина на изпълнение на Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета за определянето на общи разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд и Кохезионния фонд и на Регламент 1080/2006 на Европейския парламент и на Съвета относно Европейския фонд за регионално развитие.

Бенефициентите са длъжни да упоменат финансовия принос на Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) чрез Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г. в информацията, изготвяна и предоставяна във връзка с изпълнението на проекта, във всички отчети за изпълнение на договора (междинни и окончателен), както и във всички други документи, отнасящи се до изпълнението на дадена дейност по проекта. Във всички обяви и публикации, свързани с изпълнението на проекта, бенефициентът е длъжен да оповести, че проектът е получил финансиране от ЕФРР чрез ОП „Конкурентоспособност”.

При закупуването на оборудване е необходимо да се поставят стикери върху всеки актив, закупен по проекта, включващи информация за финансовия принос на ЕС чрез ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г.

Неспазването на правилата за визуализация може да доведе до непризнаване на част или на цялата стойност на извършените разходи.

 <p>ЕВРОПЕЙСКИ СЪЮЗ Европейски фонд за регионално развитие <i>Инвестираме във вашето бъдеще</i></p>	 <p>НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЧЕСКА РЕФЕРЕНТНА РАМКА 2007 – 2013</p>	 <p>ОПЕРАТИВНА ПРОГРАМА „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 www.opcompetitiveness.bg</p>
--	---	---

6. СПИСЪК С ПРИЛОЖЕНИЯ КЪМ НАСОКИТЕ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

ДОКУМЕНТИ ЗА ПОПЪЛВАНЕ ПРИ ПОДАВАНЕ НА ПРОЕКТНОТО ПРЕДЛОЖЕНИЕ:

1. Формуляр за кандидатстване – **Приложение А** (Приложение I към Договора);
2. Бюджет на проекта – **Приложение Б** (Приложение III към Договора);
3. Декларация по чл. 7, ал. 7, т. 1 от на ПМС № 121/31.05.2007 г. – **Приложение В** (Приложение IV към Договора);
4. Декларация за държавни помощи – **Приложение Г** (Приложение V към Договора);
5. Декларация за обстоятелства по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия – **Приложение Д** – (Приложение VI към Договора);
6. Декларация за категория на голямо предприятие - **Приложение Е** – (Приложение VII към Договора)

ДОКУМЕНТИ ЗА ИНФОРМАЦИЯ ПРИ КАНДИДАТСТВАНЕ:

1. Критерии и методология за оценка на проектните предложения – **Приложение Ж**;
2. Контролен лист за извършване на предварителна проверка при подаване на проектните предложения – **Приложение З**;
3. Договор за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г. – **Приложение И**;
4. Общи условия към финансираните по Оперативна програма “Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г., договори за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ - **Приложение Й** (Приложение II към Договора);
5. Декларация за нередности - **Приложение К** (Приложение VIII към Договора)
6. Образец на искане за плащане по договор за безвъзмездна финансова помощ – **Приложение Л** (Приложение IX към Договора);
7. Образец на банкова гаранция - **Приложение М** (Приложение X към Договора);
8. Образец на доклад за фактическите констатации и работно задание за проверка на разходите по договор за безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма “Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г. – **Приложение Н** (Приложение XI към Договора);
9. Указания на министъра на финансите № 91-00-502/27.08.2007 г. относно третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз – **Приложение О**;

10. Указания на Министерство на финансите ДНФ № 05/21.10.2010 г. относно сертифициране на разходите по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз – **Приложение П;**
11. Приложение I към Договора за създаване на Европейската общност – **Приложение Р;**
12. Приложение № 2 към Наредба № 29/2008 г. - **Приложение С;**
13. Класификатор на икономическите дейности /КИД - 2008/ – **Приложение Т;**
14. Списък с адресите на териториалните звена на Междинното звено (ИАНМСП) - **Приложение У;**
15. Указания на Министерство на финансите ДНФ № 08/29.12.2009 г. относно възстановяване на недължимо платени и надплатени суми, както и на неправомерно получени или неправомерно усвоени средства по проекти, финансирани от Структурните фондове и Кохезионния фонд на Европейския съюз във връзка с регистрирани от Управляващия орган нередности – **Приложение Ф;**
16. Приложение № 3 „Индикатори на оперативната програма” на ОП „Развитие на конкурентоспособността на българската икономика” 2007-2013 г. – **Приложение Х;**
17. Методика за изчисляване на списъчния и средния списъчен брой на персонала, утвърдена от Националния статистически институт със заповед № РД 07-21/31.01.2007 г. на Председателя на НСИ – **Приложение Ц.**